

1 utorak, 15.01.2008.

2 [Otvorena sjednica]

3 [Optuženi su ušli u sudnicu]

4 [Svjedok je ušao u sudnicu]

5 ... Početak u 09.11h

6 SUDSKA SLUŽBENICA: [simultani prevod] Molim ustanite.

7 Međunarodni krivični sud za bivšu Jugoslaviju zasjeda.

8 Izvolite sjesti.

9 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Dobro jutro. Recite mi... gospođo

10 sekretar, molim da navedete predmet.

11 GĐA SEKRETAR: [simultani prevod] Dobro jutro, časni Sude, ovo je predmet

12 IT-05-88-T.

13 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Hvala.

14 Molim da se sada vidi ko je ovdje. Iz timova Odbrane vidim samo da je

15 gospodin MEEK odsutan. Svi optuženi su tu. Tužilaštvo, gospodin McCloskey i...

16 da ...

17 Gospodine Živanović, vidim da je ovdje poprilična gužva.

18 G. ŽIVANOVIĆ: Da s desne strane je naš pravni asistent, gospodin Dragoje

19 Kalaj, on je advokat iz Beograda, a ovdje je također i gospodin Petar Vuga. On

20 je naš vojni vještak, a i vještak za pitanja bezbjednosti.

21 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Dobrodošli, gospodine Vuga. Također

22 prisutni su i sljedeći vještaci Obrane: gospodin Trifunović, zatim Borovčanin.

23 Dobro jutro, gospodine Trifunoviću. General Kosovac... Kosovak... Kosovac. Zatim

24 Obrane Miletića. Dobro jutro, generale...i ... admiral Antić; zatim Obrane

25 gospodina Pandurevića. Dobro jutro, Vama. Da li je Vaše ime isto kao ime onog

26 čuvenog nogometaša? Kol'ko se sjećam, bio je jedan nogometaš koji je imao takvo

27 ime. Ali mislim da je on preminuo, zar ne?

28

29

30

utorak, 15.01.2008.

Predmet br. IT-05-88-T

Ovaj transkript je izrađen na osnovu zvaničnog zvučnog zapisa na jeziku regiona načinjenog tokom sudskog postupka, poštujući *verbatim* pravilo (doslovan zapis, od riječi do riječi). Kako su na suđenju korišteni bosanski, hrvatski i srpski jezik (B/H/S), ovisno o originalnom govorniku odnosno prevodiocu, tako su sva tri jezika zastupljena i u transkriptu. Ukoliko se govornik na suđenju služio nekim drugim jezikom osim navedenih, zapisan je simultani prijevod prevodioca na B/H/S. Članom 33 Statuta Međunarodnog suda utvrđeno je da su radni jezici Međunarodnog suda engleski i francuski. U slučaju razlike između ovog transkripta i verzije na engleskom ili francuskom jeziku, verzija transkripta na radnom jeziku bit će mjerodavni dokument. Numeracija stranica transkripta je u potpunosti uskladena sa transkriptom na engleskom jeziku.

1 U svakom slučaju, da počnemo.
2 Dobro jutro Vam želim, gospodine svjedoče. Dobrodošli natrag u sudnicu.
3 Nadam se da ste imali vremena da se odmorite. Imamo pred sobom dugo putovanje, a
4 tek smo počeli.

5 SVJEDOK: RICHARD BUTLER [nastavak]

6 [Svjedok odgovara putem prevodioca]

7 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Gospodine McCloskey, imate riječ.

8 G. McCLOSKEY: [simultani prevod] Hvala. Dobro jutro, gospodine
9 predsjedavajući i časne sudije.

10 Ispituje g. McCloskey: [nastavak]

11 [Tužilac ispituje putem prevodioca]

12 P. Gospodine Butler, jučer smo stali kada ste govorili o jednom zakonu
13 koji je regulirao snage MUP-a u borbi zajedno sa vojskom; i sada imamo pred
14 sobom jedan dokument koji sam tek bio počeo da Vam čitam i počecu ponovo. To je
15 dokument 65ter - odnosno dokazni predmet 4D00087, a to je dokument iz komande
16 Drinskog korpusa, zamjenika pomoćnika komandanta za logistiku, kom... pukovnika
17 Ljube Šobota.

18 Upućen je Glavnom štabu, kao što može vidjeti u lijevom uglu, a naslov
19 je: "Ishrana jedinice MUP-a na kontroli teritorije Srebrenice i Bratunca.
20 Zahtjev."

21 Kaže se: "Među ostalima, jedinica MUP-a od 80 /?400/ policajaca je
22 angažovana da prati područje Srebrenice i Bratunca. Obaviješteni smo da je
23 njihovo angažovanje i dostava hrane za njih, da su dogovorene preko Glavnog
24 štaba, a ne organa i izvora civilnih vlasti Republike Srpske i opštine
25 Bratunac."

26

27

28

29

30

1 I onda se traži: "Molim Vas, dajte nam, upute ko je nosilac ishrane. Da
2 li je to Drinski korpus ili /?brigada/?" - oni tu traže ustvari savet od Glavnog
3 štaba.

4 Možete li da povežete i na koji način ovaj dokument sa bilo kojom od
5 odredbi koje smo vidjeli u prethodnom dokumentu zakona?

6 O: Da, gospodine.

7 P: Kako?

8 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Gospođo Fauveau, ja nisam bio siguran
9 da li ste ustali ili niste. Izvolite.

10 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod] Uvijek ista stvar, uvijek postoji jedan
11 dio rečenice koji nemamo, a ja mislim da se mora pojaviti i cijela rečenica.
12 Nije to samo brigada Drinskog korpusa već i također i civilne vlasti.

13 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Hvala, gospođo Fauveau. Izvolite,
14 gospodine McCloskey.

15 G. McCLOSKEY: [simultani prevod] Nisam pročitao cijeli dokument jer sam
16 smatrao da nije nužno i ne razumijem koja je to poenta ovdje sada koja je
17 iznesena. Ja to mogu pročitati ukoliko želi.

18 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Molim da to pročitamo kako bismo
19 ubrzali stvari.

20 G. McCLOSKEY: [simultani prevod] To je kratak dokument. Vidimo ga i on
21 je u spisu.

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Izvolite, gospođo Fauveau.
2 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod] Problem s ovim dokumentom jeste upravo
3 da li s... da se zna da li su civilni organi ili je vojska zadužena za hranu za
4 policiju. Ja mislim da je prezentacija kakvu je izn...iznio tužilac ignorira ovu
5 poantu. Ja ne tražim da on pročita cijeli dokument, ali on može prezentirati
6 dokument i reći da li je to brigada ili je to korpus. To...Tu se moraju
7 prome...spomenuti svi organi, posebno i opština, organi opštine Bratunac. I isto
8 tako Ministarstvo unutrašnjih poslova Republike Srpske.
9 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Mislim...
10 G. McCLOSKEY: [simultani prevod] Da, ja se slažem, to nisam pokrio, ali
11 mislim da to svi možemo da vidimo.
12 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] No, u svakom slučaju, poanta je
13 iznesena; gospodin Butler ima dokument pred sobom. On zna koja je poanta i kakvo
14 je pitanje. Ako želi da pređe sa vojnih na opštinske vlasti, na Ministarstvo, on
15 može to da učini jer sve zavisi o njegovoj ličnoj ocjeni, saznanja o toj
16 situaciji.
17 G. McCLOSKEY: [simultani prevod]
18 P. Gospodine Butler, imajući na umu cijeli dokument, ne samo moj prikaz
19 tog dokumenta, možete li da ga povežete sa ovim zakonom koji smo ranije gledali?
20 O: Da, gospodine. On odražava jedan dio zakona o primjeni MUP-a
21 Republike Srpske, u toj... u toj prirodi - kada su oni pod vojnom komandom,
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 vojska je dužna da im pruži logistiku: to uključuje hranu, municiju i druge
2 oblike podrške. Dakle, ovaj dokument odražava manifestaciju zakona.

3 P: Jedno drugo područje koje je povezano, koje je povezana za propise
4 ili politiku. Možete li nam reći sljedeće, i to samo ukratko: u početku, da li
5 je postojao neki koncept korpusa vezan za zonu odgovornosti, neka pravila o
6 korpusu; da li je bio neki koncept koji je postavljen u odnosu na zonu
7 odgovornosti korpusa?

8 O: Na osnovu originalnih, prvobitnih propisa JNA, oni tu ne
9 do...definiraju eksplicitno ono što je poznato kao zona odgovornosti korpusa.
10 JNA je bila zamišljena za borbu kao moderna vojna snaga na bojnopolju, a ne
11 nužno na način na koji se VRS borila, na više geografskoj osnovi Republici
12 Srpskoj, tako da nemamo direktnu vezu, odnosno poklapanje između doktrine JNA i
13 onoga što je koristio VRS, a to su zone odgovornosti.

14 P: A da li je JNA spominjala zone odgovornosti za brigade u originalnim
15 materijalima u kojima...o kojima Vi govorite iz 1980-tih godina?

16 O: Mislim ne, i da se briga...pravilo brigade to...to ne određuju - to
17 područje.

18 P: A sada, o VRS-u... Sud je vidio brojne dokumente koje govore o zoni
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 odgovornosti. Vidjet ćemo možda još i neke druge. Ali po Vašem mišljenju, da li
2 je postojalo nešto takvo kao što je zona odgovornosti brigada?

3 O: Da, bilo je.

4 P: Možete li kratko da objasnite?

5 O: O...Izvor većine toga je u činjenice da je većina brigada VRS-a ne
6 samo u Drinskom korpusu, već i u drugim dijelovima zemlje, da su to bile
7 jedinice prvenstveno organizovane i /?podržane/ veze...podržane od vojnika sa
8 tog područja i od strane pojedinačnih općina. Ono što se dogodilo kako je vojska
9 sazrijevala jeste da su te konkretne brigade ne samo da su dobivale imena po
10 opštinama, već kada pogledate kartu VRS-a, vidjet ćete da su označili područja
11 odnosno zone odgovornosti koje su vrlo često odgovarale sa geografskim granicama
12 raznih opština.

13 P: Da sada pređemo na neke od onih glavnih dokumenata koje ste nazvali u
14 svom izvještaju Glavnom štabu i o kojem smo razgovarali tokom godina u
15 situacijama. Dakle, sada nam treba dokument 65ter 2739; to bi trebalo biti u
16 sljedećem registratoru. Dakle, registratoru 2, razdjelnik 1.

17 Riječ je o dokumentu Komande 5. Korpusa, od 12.05.1992. godine, gdje se
18 poziva na Ukaz Predsjedništva SFRJ; govori se o tome da je general Mladić
19 preuzeo komandu. Recite, što je ovaj dokument?

20 O: Ovo je jedan dokument 5. Korpusa koji se upućuje komandantima i
21 komandirima kako bi ih se obavijestilo da na temelju naređenja odozgo u ovom
22 slučaju, na temelju Ukaza Predsjedništva SFRJ; dakle, upoznaje ih se da je
23 general-potpukovnik Ratko Mladić postavljen na mjesto načelnika štaba i
24
25
26
27
28
29
30

1 zamjenika komandanta vojnog...vojne oblasti koja je tada bila najviša vojna
2 formacija JNA u Bosni, koja je imala sjedište u Sarajevu. Također se navode koji
3 će biti zadaci generala Gvera, Đukića i Tolimira unutar te 2. vojne oblasti.

4 P: U redu. Da pogledamo još jedan dokument koji ste koristili; treba
5 biti sljedeći na Vašem spisku, pod 65ter, to je broj 25. Riječ je o zapisniku
6 16. sjednice Skupštine srpskog naroda u Bosni i Hercegovini, također od 12. maja
7 1992. godine. Pogledat ćemo drugu stranicu na engleskom, točku 6, tamo se
8 spominje da je Skupština jednoglasno izabrala Karadžića, Koljevića i Plavšićku
9 kao...

10 Pod točkom 8 stoji da je Skupština ustanovila vojsku Bosne i
11 Hercegovine, a, a...general-pukovnik Ratko Mladić je imenovan na mjesto
12 komandanta Glavnog štaba SRBH. Kako je to povezano sa prethodnim dokumentom koji
13 se... koji čini se, ima isti datum?

14 O: Pa, druga vojna oblast JNA je na kraju ostala jezgra kasnijeg Glavnog
15 štaba VRS-a; dakle, mislim, neki drugi svjedoci, čini mi se, general Milovanović
16 da su govorili o nekim vremenskim okvirima toga. Međutim, postojala je svijest,
17 posebno u vezi sa sjednicama Skupštine da oni oficiri JNA koji su bili

18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 imenovani u 2. vojnu oblast, da su zapravo kasnije trebali biti postavljeni kao
2 najviše...najviši rukovodioci u novoorganiziranom Glavnom štabu.

3 P: U Vašem, u ovom dokumentu, u ovim Vašim izvještajima, Vi ste
4 spomenuli šest strateških ciljeva. Mi smo to naveli u jednom dijelu barem, u
5 paragrafu 19 optužnice. Vi tu citirate dio stranice 13 na engleskom, stranice 12
6 na B/H/S-u. Mislím da je Karadžić taj koji je rekao, negdje u 3. paragrafu, da
7 srpska strana u Bosni i Hercegovini, Predsjedništvo, Vlada, Savjet za nacionalnu
8 bezbjednost kojoj smo formulirali... da su formulirali strateške prioritete,
9 drugim riječima, strateške ciljeve srpskog naroda. Prvi takav cilj je odvajanje
10 od dvije preostale nacionalne zajednice, odvajanje država. Zatim stoji:
11 "Odvajanje od onih koji su naši neprijatelji, koji su koristili svaku priliku,
12 posebno u ovome stoljeću, da nas napadnu i ko...koji bi nastavili sa takvom
13 praksom ako bismo i dalje ostali s njima u istoj državi."

14 Govori se o drugom strateškom cilju koji nije spomenut u optužnici.
15 Zatim se na sljedećoj stranici govori, dakle, o trećem strateškom cilju. Treći
16 cilj je da se napravi koridor u dolini Drine kako bi se uklonila Drina kao
17 granica između dva svijeta. Mi i naši strateški interesi i naš životni prostor
18 se nalazi s obadviije strane Drine. Mi sada vidimo mogućnost da se sada neke
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 muslimanske opštine kao enklave uspostave uz Drinu da bi oni ostvarili svoja
2 prava. Ali da to, u osnovi, mora da pripadne srpskoj Bosni i Hercegovini.

3 "Taj pojas koji je uz Drinu i koji, koliko nama strateški pomaže, nama
4 na pozitivan način, toliko nama pomaže na način što štetimo interese naših
5 neprijatelja da ostvare koridor koji bi povezivao sa islamskom internacionalom i
6 uvijek činio ovo područje nestabilnim."

7 Gospodine Butler, šest strateških ciljeva koji su spomenuti u ovoj
8 optužnici, a posebno ona dva koja smo naveli u optužnici - kako se ovi
9 komentari, kako su povezani s onim što je navedeno u optužnici? Da li je to isto
10 ili postoji razlika?

11 O: To je isto.

12 P: U redu. Mislim, mada nemam namjeru to sada izvoditi, da je formalni
13 dokument vezan za šest strateških ciljeva, da je iz 1993.. Kako to da imamo sada
14 skupštinu 1992., a onda je ishodio 1993? Šta znate o tome?

15 O: Koliko sam ja shvatio, iako su u maju 1992. bili artikulirani
16 strateški ciljevi, zbog nekog razloga, Vlada Republike Srpske nije odlučila da
17 ih objelodani u zvaničnom, zvaničnim dokumentima, Službenom Glasniku do 1993..
18 Ne znam koji su točno razlozi za to.

19 P: Da pređemo na jedan drugi dokument o kojem ste nam govorili. Dokument
20 je iz 1992. godine. Iz razdjelnika 3, 65ter broj 29. Riječ je o dokumentu koji
21 se...smo više puta gledali. Dokument je poslao Glavni štab Vojske Republike

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 Srpske, 19.11.1992. godine. "Vrlo hitno", stoji tu. Direktiva za naredna dejstva
2 Vojske Republike Srpske. Na ličnost komandanta, u zagradi: načelnika Štaba.
3 Direktiva operativna broj četiri. Potpisao je general Ratko Mladić, a sastavio
4 general Manojlo Milovanović.

5 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Gospođo Fauveau?

6 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod] Mislim - došlo do pre...greške u
7 prevodu. U srpskoj verziji ne stoji "lično" nakon komandanta i načelnika štaba.

8 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Hvala, gospođo Fauveau.

9 G. McCLOSKEY: [simultani prevod] To možemo razmotriti.

10 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Ja tu Vam, na žalost, ne mogu pomoći.

11 G. McCLOSKEY: [simultani prevod] Ja imam prevod Službe za prevode i tu
12 se navodi na ličnost. Možda je riječ o nekom drugom dokumentu.

13 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] A šta znače ove prve dvije riječi?

14 G. McCLOSKEY: [simultani prevod] "Lično"; ja sam tako čuo da su rekli
15 prevodioci.

16 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] No dobro, idemo dalje. Jedine dvije
17 riječi o kojima sam imao neke sumnje su upravo te koje bi možda bile te riječi:
18 "na ličnost". No idemo dalje.

19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 G. McCLOSKEY: [simultani prevod] Gospodine Butler, da li Vam ovo pomaže
2 u Vašoj analizi namjera Republike Srpske i VRS-a u riječi, u odnosu na područja
3 Srebrenice, dakle, istočne Bosne?

4 O: Da.

5 P: Dozvolite... Kao prvo, zapravo... tu stoji da se radi o direktivi.
6 Molim Vas, recite, što je direktiva?

7 O: Tokom različitih faza u sukobu, bilo povezano sa doživljenom
8 promjenom u političkom okolišu ili u promjeni kako je doživljena u širim
9 strateškim ciljevima te države, Glavni štab je za rukovodstvo sastavljao jedan
10 niz, takozvanih operativnih direktiva. Mislim da ih je ukupno bilo devet koje su
11 bile objelodanjene tokom rata ili tokom rata i sljedećeg mjeseca nakon završetka
12 rata, dakle, prelaska na poslijeratno područje. Mislim da tužilaštvo ima sedam
13 od tih devet direktiva u posjedu.

14 Ovi dokumenti u osnovi prikazuju ono što bih ja nazvao strateškim
15 smjerom vojske, u smislu kako će u širim terminima gledano, ispuniti političke
16 ciljeve koje su im odredili politički rukovodioci Republike Srpske.

17 Dakle, u prvom dijelu rata, imamo prvih četiri; u sljedećih nekoliko
18 godina rata, kada nemamo puno promjena ciljeva - ima ih bitno manje - i onda, s
19 martom 1995. objelodanjuju se nove direktive kako bi se razriješila

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 nova politička i vojna situacija s kojom su se suočavali.

2 P: Kao što je... Riječ je: "...vidjela..." u ovom dokumentu. Samo da
3 kažem nešto od konteksta. Na trećoj strani u engleskom stoji: "Odlučio sam
4 sljedeće..." i onda se navode korpusi i daju im se direktive. Pogledajmo sad
5 ovaj dio koji se tiče Drinskog korpusa. To je stranica 5, verzija na engleskom.
6 U B/H/S-u bi trebalo biti na stranici 11, naslov tamo ili zaglavlje je "Drinski
7 korpus".

8 Pod D stoji: "Drinski korpus sa svojih sadašnjih položaja, glavnim
9 snagama uporno braniti Višegrad branu, Zvornik i koridor, dok ostatak snaga u
10 širemu području Podrinja iscrp... treba iscrpljivati neprijatelja, nanoseći šta
11 je moguće teže gubitke i /?prisiliti/ ga da se povuče iz područja Birača, Žepe i
12 Goražda."

13 Sada ću se tu na trenutak zaustaviti. Po Vašem mišljenju, ima li bilo
14 šta neprimjereno ili nezakonito iz vojne perspektive u ovome?

15 O: Kad bismo tu stali, tu ne bi bilo ništa pogrešno.

16 P: Ali se nastavlja i kaže: "... zajedno sa muslimanskim stanovništvom".
17 Nije neophodno da sad puno govorite o tome, ali, po Vašem mišljenju, šta je
18 takva izjava onda?

19 O: Mislim da je, ustvari, siguran sam da se ovdje fundamentalno definira
20 karakter te kampanje koja je provođena. Jedan od ciljeva je, dakle, i civilno
21 stanovništvo.

22 P: U vrijeme kada je ovo sastavljeno, 19. novembra, molim Vas, recite
23 nam, dajte nam kontekst malo vremenski: šta se događalo u tom području sa
24
25
26
27
28
29
30

1 snagama Nasera Orića, kako su oni se držali, na šta bi ovo mogao biti odgovor
2 ili reakcija?

3 O: Da, gospodine. Držeći se ranijih strateških direktiva, ključni
4 prioriteti Vojske Republike Srpske u to vrijeme ticali su se područja Krajine,
5 Bijeljine, koridora u Posavini i područja rijeke Drine.

6 Negdje sa početkom novembra 1992. godine, to područje, Podrinje i rijeka
7 Drina, nije imalo čak ni svoj korpus. To je područje bilo podijeljeno između
8 više korpusa: Sarajevsko-romanijskog istoboč... IBK korpusa. Smatrano je
9 strateški važno, ali s obzirom na snage koje su bile raspoložive, to nije bio
10 njihov glavni prioritet. Kao posljedica, počevši sa novembrom 1992.,
11 /?Muslimani/ su bili puno jači nego što je srpska strana...ž...što bi srpska
12 strana željela. Tamo je bilo aktivnih muslimanskih vojnih snaga u području
13 Kamenica, Birača i koje su ugrožavale komunikacije, posebno između Zvornika,
14 Vlasenice, Šekovića i drugih ključnih područja.

15 Jake snage su se nalazile južno od tog područja, pod komandom Nasera
16 Orića, koji je, naravno, širio svoj teritorij, oduzimajući ga od snaga iz
17 Bratunca. To se vidjelo mjesec i dana kasnije. On je došao skoro do samog
18 Bratunca. Ignorirajući to područje zbog drugih, nacionalno i važnijih ciljeva,
19 VRS je shvatio da se doveo u lošu situaciju u vezi... u odnosu na muslimanske

20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 vojne snage te je ova /?direktiva/ prva, prvi trag, zajedno sa uspostavom
2 Drinskog korpusa, znak toga da se VRS sa više koncentracije fokusira na to
3 područje.

4 P: U novembru 1992., gdje je bio Vinko Pandurević, da li to znate?

5 O: Do ovog perioda, dakle do oktobra 1992., kapetan I klase, Pandurević
6 je bio komandant Višegradske lake pješadijske brigade. Nešto kasnije, mislim 14.
7 oktobra, bio je ranjen u borbi, pa više nije na komandnom mjestu te jedinice i
8 ponovo se pojavljuje kao komandant Zvorničke lake pješadijske brigade, kako se
9 ona u to vrijeme zvala. Mislim da je to bilo 14.12.1992. godine.

10 P: U redu. Da se samo vratimo na dokument pred nama, da Vas još nešto
11 pitam o sljedećih nekoliko redova. Tu stoji: "Prvo ponuditi vojno-sposobnim i
12 naoružanim muškarcima da se predaju, ako odbiju, uništiti ih."

13 Kako to tumačite?

14 O: U vojnom kontekstu, tu nema ništa pogrešno s tom rečenicom.

15 P: Ništa nema loše sa "uništiti neprijatelja"?

16 O: Pa, naoružani borac je legitiman vojni cilj, koliko ja razumijem
17 vojno pravo.

18 P: U redu. Ne trebam Vas pitati onda ništa u vezi sa ostatkom ove
19 di...direktive.

20 Pogledajmo sljedeći dokument. To je 65ter nula...3029, od 24. novembra
21 1992.. Vi ste također citirali taj dokument. Ovo je dokument Komande

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 Drinskog korpusa od nekoliko dana kasnije nakon onog prethodnog. Dakle, 24.
2 novembar: "Vrlo hitno. Odluka za daljna dejstva. Komandi Zvorničke lake
3 pješadijske brigade. Na ličnost komandanta ili načelnika štaba."

4 Dalje stoji: "Na osnovu direktive, strogo povjerljivo broj 02/5 /u
5 engleskom transkriptu: "02/3"/ od 19.11.1992. godine Glavnog štaba Vojske
6 Republike Srpske i procjene situacije, odlučio sam..."

7 E sad, tu se pozivamo na direktivu Glavnog štaba, datum je isti, brojevi
8 su drugačiji; onaj koji smo ranije gledali je bio 02/5-10, a ovdje piše "02/3".
9 Po Vašem mišljenju, na šta se oni tu pozivaju? Kad kažem "oni", šta je tada
10 pukovnik Živanović, koji je bio komandant Drinskom /?Drinskog/ korpusa, na šta
11 se pozivao kada je govorio o direktivi Glavnog štaba?

12 O: Kada pogledamo verziju na B/H/S-u, tu piše "2-5". Dakle, on govori
13 upravo o strateškoj direktivi koju smo preveli u pretho... o kojoj smo
14 razgovarali u prethodnom dokaznom predmetu. Ne znam kako je to prevedeno ispalo
15 na "2/3", ali u originalu stoji "2/5".

16 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Pa objašnjenje je jednostavno. Ova
17 petica izgleda kao trojka.

18 G. McCLOSKEY: [simultani prevod]

19 P. Gospodine Butler, kada ste pregledavali verzije na engleskom, da li
20 ste uvijek htjeli imati sa sobom i verzije na B/H/S-u?

21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 O: Da, jesam.

2 P: Ukratko recite, zbog čega?

3 O: Ja ne mogu uopće tvrditi da mogu čitati jezik, ali gledajući cijeli
4 ovaj niz dokumenata, posebno ove na latinici, jednostavno sam želio moći
5 uspoređivati brojeve i oznake vojnih jedinica. Ja mogu iz perspektive prevoda...
6 mogu shvatiti da mnoge od kratica, znači prevodioci nemaju praksu rada kao što
7 ja imam i drugi vojni analitičari, pa sam jednostavno pokušavao utvrditi da su
8 vojne kratice kao 2. romanijska brigada, 1. zbornička brigada - da je to
9 prevedeno kako treba.

10 P: U redu. Ne želim preći sada kroz cijeli ovaj...proći kroz cijeli
11 dokument, ali kada pogledamo paragraf 1, tu piše: "Glavnim snagama i sredstvima
12 nanositi neprijatelju što veće gubitke, iznurivati ga, razbiti ga ili prisiliti
13 na predaju, a /?muslimansko/ stanovništvo prisiliti da napusti prostor Cerske,
14 Žepe, Srebrenice i Goražda."

15 Kako ovo tumačite?

16 O: Ovo je detaljniji odraz namjera koje su navedene u strateškoj
17 direktivi 4.

18 P: Kao što vidimo u paragrafu 2.1, točka 2.1, Zbornička brigada je
19 dobila konkretna naređenja, kao i bratunačka, biračka, itd. kao i neke druge
20 dakle.

21 Molim Vas, možete li nam ukratko opisati vojnu situaciju u tom periodu
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 novembar-decembar 1992. pa sve do proljeća 1993?

2 O: Bez obzira na izdavanje ovog naređenja sredinom novembra, VRS je
3 nakon nekoliko pokušaja na kraju ipak nije uspjelo u prvom mjesecu pa sve do
4 decembra ostvariti ove ciljeve. Međutim, s početkom januara 1993. godine uspjeli
5 su stvoriti uvjete, pokrenuti ono što se općenito naziva "kampanja Cersk... za
6 Cersku" iz 1993..

7 To je bila zimska ofen...ofanziva Drinskog korpusa koja je dvokrako
8 uspjela. Prva je bilo pobjeda nad muslimanskim vojnim snagama u područjima o
9 kojima se govori: Kamenica, Cerska i Birača. Zapravo, istovremeno je muslimansko
10 civilno stanovništvo koje je živjelo u tom područjima se također moralo povući.

11 Opće brojke su, otprilike, da je pola muslimanskog stanovništva pokušalo
12 otići na slobodni teritorij Tuzle, dok je drugi dio stanovništva se povukao
13 prema jugu, prema teritoriji pod kontrolom Namera Orića, koji je također bio
14 izložen pritisku VRS-a, čak i nekih jedinica vojske Jugoslavije, savezne vojske
15 Jugoslavije koji su prešli granicu kako bi se uključili u boj...vojne operacije.

16 Mnogi od tih ljudi koji su bili istjerani iz Cerske i Kamenice u januaru
17 i februaru 1992. su se našli pritisnuti u urbanim područjima Srebrenice, kada
18 govorimo o martu, aprilu i maju 1993.

19 P: Ukratko, molim Vas, recite nam, šta se događalo na terenu, posebno
20 u... imajući na umu uključivanje UN-a u proljeće?

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 O: Možda je najbolji izvještaj UN-a o Srebrenici gdje se izvrsno
2 objašnjava kons...kontekst /nerazgovijetno/. Ali uglavnom, ono što se dogodilo
3 da je, kao posljedica uspješnih operacija VRS-a, teren u Cerskoj je bio
4 oslobođen, uspjeli su poništiti ono što je Naser Orić osvojio u području
5 Bratunca. Otvorili su cestu Konjević Polje-Bratunac, ponovo oslobodili selo
6 Kravica i to područje i, u osnovi, su uspjeli pritisnuti, sabiti snage Nasera
7 Orića u mali, zapravo, jedan prostor oko mjesta Srebrenica. Takva je situacija
8 bila krajem aprila i početkom maja 1993. godine.

9 P: Da li je Zvornička brigada igrala ulogu u toj vojnoj kampanji?

10 O: Da, jesu. Njihov 8. bataljon je bio posebno aktivan u tom području iz
11 svoje baze u Drinjači, a i neke druge formacije; također Vukovi iz Drine i
12 slično. Dakle, ne samo Zvornička brigada, sve brigade Drinskog korpusa su
13 koristele...koristile svoje manevarske jedinice kako bi ostvarile neophodan
14 vojni uspjeh.

15 P: Da li je Vinko Pandurević komandovao Zvorničkom brigadom tokom te
16 kampanje?

17 O: Da, gospodine. On je komandovao tom jedinicom od 14. decembra 1992.,
18 čini mi se da sam rekao i on je rukovodio vojnim operacijama u toj kampanji
19 vezano za Cersku pa sve do osta...kraja rata je rukovodio.

20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 P: Dakle, ukratko. Nakon što je Drinski korpus uspio sabiti
2 Naserove...Naser Orićeve snage u Srebrenici, šta je onda bilo?

3 O: Citiram izvještaj UN-a: "Stvorena je humanitarna kriza zbog toga što
4 je preko 30, možda 40 hiljada ljudi bilo sabijeno u tom prostoru. General Mladić
5 je tada pristao na prekid vatre kako bi se omogućio... omogućila evakuacija
6 civilnog stanovništva od strane UN-a iz tog područja."

7 Političko rukovodstvo UN-a i muslimanska vlada u to vrijeme s... Mnoge
8 su strane smatrale da je UN dio etničkog čišćenja, posebno bosanska muslimanska
9 vlada nije dala dozvolu za takve evakuacije.

10 General Morillon je jednostrano objavio - taj grad i to stanovništvo -
11 da su pod zaštitom UN-a, a to se kasnije pretvorilo u zaštićeno područje
12 Srebrenica, područje pod zaštitom UN-a.

13 P: Ne želim da ulazimo u te detalje za sada. Možda nešto kasnije, ali da
14 sada pređemo na jedan drugi dokument koji ste spominjali. To je dokument broj
15 731 s liste 65ter.

16 Ovo je objava koju... časopis koji ste Vi rekli da je "Drinski" magazin,
17 časopis, list tvorničke pješadijske brigade. Možete li nam reći zašto ste
18 citirali ovaj konkretni članak.

19 O: "Drinski" časopis, kao što sam rekao ranije, je bio mjesečnik vojn...
20 Zvorničke pješadijske brigade. On se objavljivao, a diza...namjera mu je

21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 bila da obavijesti vojnike i brigadu. Trebao je da se... korištenjem da se
2 održava moral, a ovaj konkretan članak je koristan zbog prošlosti odnosn...za
3 izvor i bor... i borbu. Kao što znate, izvor borbene dužnosti, tu se kom...
4 slavi treća godišnjica stvaranja Zvorničke brigade.

5 G. McCLOSKEY: [simultani prevod] Sada bih zamolio da pogledamo stranu 6
6 ovog časopisa koji imate pred sobom, da zaštitimo i vrijeme, vidimo jedan članak
7 koji govori o rukovodstvu brigade.

8 P: Onda se prelazi u decembru na Vinka Pandurevića. Tu se navodi nešto
9 od onoga što je on uradio. Možete li ukratko opisati šta se tu kaže i kako se to
10 uklapa u Vašu analizu?

11 O: Da, gospodine. To odražava činjenicu da je major Petković, prethodni
12 komandant brigade, bio teško ranjen; govori se naširoko o dolasku tadašnjeg
13 kapetana I. klase Pandurevića za komandanta brigade u decembru 1992. Njegov rad
14 na organizovanju brigade, poboljšanju njegove borbene spremnosti i govori se u
15 drugom paragrafu o operaciji koja traje od 7. januara do 20. februara 1992. ...
16 i oslobođenim teritorijama vezanim za Zvornik, put za Drinjaču, odsijecanje
17 neprijateljskih snaga sa pod... od područja Cerske.

18 P: Da sada pogledamo jedan drugi dokazni predmet koji ste citirali. To
19 je dokument 65ter broj 414. To je jedan veliki, dugački dokument, a naslov mu
20 je: "Republika Srpska, Glavni štab Republike Srpske, Vojske Republike Srpske,
21 Analiza borbene gotovosti i aktivnosti Vojske Republike Srpske u 1992. godini."
22 Datum je april 1993.

23
24
25
26
27
28
29
30

1 Kao prvo, možete li nam reći, a onda kasnije na kraju vidimo da je tu
2 ime vrhovnog komandanta oružanih snaga Republike Srpske, doktora Radovana
3 Karadžića.

4 Samo ukratko, šta ovaj veliki dokument predstavlja?

5 O: U skladu sa profesionalnim zahtjevima bivše JNA i vojnim obrazovanjem
6 i njihovim razumijevanje funkcija Glavnoga štaba, početkom 1993. godine,
7 rukovodstvo Glavnog štaba Armije Republike Srpske se angažovalo u pisanju ove
8 studije kako bi pregledali svoj uspjeh za prethodnu godinu. U suštini, to je
9 njihov pogled u ogledalo i utvrđivanje onoga šta se dogodilo od trenutka kad su
10 se osnovali pa do tadašnjeg trenutka - da se katalogiziraju one stvari koje su
11 dobro uradili, koje žele da nastave, da se identifikuju one stvari koje nisu
12 ispravno uradili i koje su lekcije otuda naučili i, u suštini, to je pregled
13 rod... od roda do roda od odij... od odijela do odijela gdje se govori o svim
14 funkcionalnim područjima Glavnog štaba. Počinje se sa moralom, govori se o
15 bezbjednosti, o logistici, obuci, municiji, raspoloživosti municije - u suštini,
16 to je izvještaj vojske o svo... vlastitom radu tokom prve godine.

17 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Gospodine McCloskey, šta znači ovo
18 "ANAGO 92"?

19 G. McCLOSKEY: [simultani prevod] Da li Vi znate šta ovo "ANAGO 92" na
20 prvoj strani znači?

21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 O: Ne, gospodine. Iz nekog razloga to nisu preveli, a uopšte ne znam šta
2 to konkretno znači.

3 G. McCLOSKEY: [simultani prevod] Onda ćemo to provjeriti.

4 P: Tu isto tako stoji "Vojna tajna". To sam izostavio. Možete li nam
5 reći, po Vašem mišljenju, kome bi ova, očigledno povjerljiva, studija bila
6 poslana?

7 O: Ova je studija bila za potrebe Glavnog štaba, kao i za političko
8 rukovodstvo Republike Srpske.

9 P: U redu. Vidimo na strani 6 na engleskom da tu imamo sadržaj i onda se
10 kaže: "Načelnik štaba, general-major Milovanović"?

11 To je bilo za 1992. i možda dio 1993. Ne želim na to da trošim mnogo
12 vremena, ali htio bi da Vas pitam o nekoliko stvari koje su tu sadržane, da
13 vidim da li bi to moglo da se na neki način primjeni na 1995. godinu.

14 Da sada pogledamo početak koji nosi naslov "Rukovođenje i komandovanje".
15 To je strana 7 na engleskom, 8 na B/H/S-u.

16 I počinje ovako: "U prošloj godini, Vojska Republike Srpske razvila se u
17 najvišu stratešku, stratešku formaciju srpskog naroda u bivšoj Bosni i
18 Hercegovini koja je mog... u mogućnosti da realizuje strateške i druge ciljeve
19 koji su joj zadani od strane Vrhovne komande."

20 Šta mislite, na šta se ovo odnosi - "strateški i drugi zadaci"?

21 O: Armija ustvari odražava da vjeruje da se razvila do situacije kada je
22 u stanju da provede efikasno direktive Vrhovne komande, to jeste, rukovodstva
23 države.

24

25

26

27

28

29

30

1 P: Da li biste uključili strateške ciljeve u direktive ili ne?

2 O: Sasvim sigurno; strateške direktive kako su navedeni 6. maja,
3 oprostite 15. maja 1992. su sastavni dio strateških direktiva civilnog
4 rukovodstva Republike Srpske i kako rat treba da se... kako bi ratnici
5 /nerazgovijetno/ treba da postave pitanje.

6 P: "Što se tiče organizacione /?strukture/, sastoji se od nekoliko
7 operativnih i taktičkih formacija, može da zaštiti srpski narod protiv genocida
8 i zaštiti njegovo nasljeđe, oslobodi teritorije koje mu pripadaju i da porazi
9 muslimanske i hrvatske snage na značajnom dijelu ratišta." Dalje se kaže, u
10 jednom od sljedećih paragrafa - ne želim sve da čitam - ali tu se ponovo govori:
11 "...obrana srpskog naroda od genocida od strane muslimansko-ustaških snaga". I u
12 cijelom dokumentu spominju se činjenice... spominje se to da se srpskom narodu
13 prijeti genocidom.

14 Kako Vi to shvatate, to stalno ponavljanje? "Zaštita srpskog naroda od
15 genocida"?

16 O: Jedna od stalnih tema, posebno kroz javne objave vojnog rukovodstva,
17 tokom rata, bila je da su vojne operacije i žrtve koje su se od vojnika tražile,
18 nisu ustvari ofanzivni ratni ciljevi, već su bile nužne da se zaštiti srpski
19 narod od zamj... od genocida kakav je on primijećen, vezano za ono... ustvari,
20 buđenjem duha od onog, onoga što se dogodilo u Drugom svjetskom ratu. I to je

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 tema koja se nalazi i u vojnim dokumentima i u medijima. Medijskim dokumentima
2 koji su namijenjeni za srpske vojnike, "Drinski" magazin i slični časopisi.
3 Dakle, postoji jedna stalna tema tokom rata - da je razlog zbog čega se angažuju
4 u ovim operacijama taj da se spriječi istrebljenje njihove vlastite etničke
5 nacionalne grupe.

6 P: Po Vašem mišljenju, da li je to propaganda ili nešto drugo?

7 O: U ovom konkretnom dokumentu, ja ne znam da se sjećam da bi to bila
8 propaganda sama za sebe zato što to nije dokument za javnu upotrebu, ali rekao
9 sam da sam vidio u dokumentima koji su bili namijenjeni za javnu upotrebu da se
10 takvo nešto spominje i u tom kontekstu, onda jeste propaganda. Javnost neće
11 imati ovaj dokument na raspolaganju, pa bi onda unošenje takvog nečeg, u tu
12 svrhu, u ovaj dokument, bilo bez svrhe.

13 P: U redu. Molim sada da pogledamo 5. pasus na istoj strani. Tu se kaže:
14 "Tokom prethodne godine, Vojska Republike Srpske je bila pod jedinstvenom
15 strukturom rukovođenja i komandovanja uprkos činjenici da smo u početku imali
16 veliki broj različitih vojska i paravojnih formacija. Ova /?ovo/ jedinstvo je
17 postignuto sljedećim dobro poznatim principima kao što su: jedinstvo,
18 kontinuitet, fleksibilnost, efikasnost, operativna sposobnost i bezbjednost, sa
19 podčinjavanjem i jednostarješinstvom koji su imali ključni utjecaj na odnosu u
20 rukovođenju, procesu rukovođenja i komandovanja." Nadla... ovdje naglašavam
21 jednostarješinstvo zato što želim da Vas pitam nešto o tome. Da li to ima ikakve
22 veze sa onim što ste govorili ranije kada ste govorili o pitanjima rukovođenja i
23 komandovanja?

24

25

26

27

28

29

30

1 O: Da. Ovi principi komandovanja nisu bili artikulisani samo relevantnim
2 dokumentima JNA i brigana...brigadnim dokumentima. Iste te principe možete
3 vidjeti i u paragrafu, mislim 174 Zakona o vojsci Republike Srpske.

4 Oni izražavaju princip djelomično navodeći da je u prvoj godini trebalo
5 dosta vremena da se postignu ti ciljevi na osnovu onoga što se događalo na
6 terenu.

7 P: Da sada pogledamo sljedeću stranu. To je strana 8 na oba jezika; na
8 vrhu strane stoji: "Odluke o angažovanju snaga Vojske Republike Srpske
9 donese...seni su na sastancima i tijelima Glavnog štaba, kojima je, po pravilu,
10 rukovodio komandant uz prisustvo i aktivno učešće načelnika Glavnog štaba,
11 pomoćnika komandanta, komandanata i ... velikog broja operativnih oficira.

12 Princip je bio takozvani 'kompletan metod'. Tu se pokazuje da je
13 situacija na terenu stalno praćena i temeljito analizirana i bilo je nužno da se
14 primjeni ponekada i vrlo brzi metod."

15 Možete li nam kratko objasniti, ako možete, kakav je to 'kompletan
16 metod' za razliku od ubrzanog metoda?

17 O: To su metode koje su definisane detaljno u priručniku za komandu i
18 štab iz 1993. 'Kompletan metod' je ustvari sveobuhvatni proces ocjene koji je

19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 bolji metod kako bi se mogle donijeti ključne /?odluke/. On omogućava da se
2 proučava određeno pitanje, da se dobije savjet i informacija od svih relevantnih
3 štapskih oficira kako se njihova ekspertiza može koristiti do maksimuma,
4 omogućava razvoj različitih opcija i planova i odluka o tome koji pravac akcije
5 bi bio najefikasniji u datim okolnostima. To je preferirani tok zato što
6 omogućava punu upotrebu širokog iskustva i ekspertize komande Glavnog štaba i
7 kada je moguće, kad se događaju, kad se događaju dvije suviše brzo, komandant
8 ili mora da donosi brze odluke i brze zaključke, a to ... informacije na osnovu
9 kojih to radi mogu biti ili djelomične ili pogrešne. Znači, ovo znači značajan
10 profesionalizam i profesionalno obrazovanje vojske u razumijevanju tog procesa i
11 u njegovom primjenjivanju.

12 P: Doći ćemo do konkretnijih stvari vezano za operaciju Srebrenica
13 1995., ali kao što ste rekli, maj, jun i juli 1995. godine - ako to pogledate -
14 možete li da odredite koji ste metod vidjeli u... na djelu tokom tog perioda?

15 O: Nisam siguran da mogu da dam jednu široku izjavu u tom pogledu. Na
16 primjer, kad ste imali po... objavljivanje operativne direktive 7 i 7-1 -
17 objavljivanje naređenja vezano za napad na Srebrenicu u julu - to je najvećim
18 dijelom bio ovaj 'kompletan metod' analize štaba.

19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 Imate situaciju 12. jula kada imamo štab Bratunačke brigade gdje se
2 komandant Vojske Republike Srpske konsultuje sa štapskim oficirima - ne sa
3 mnogim, ali sa rukovodstvom brigade - i vrši se brza analiza i odluke za pokret
4 prema Žepi. Tako da imate primjer i jednog i drugog u od... u situacijama
5 odlučivanja.

6 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Gospođo Fauveau.

7 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod] Ja nisam siguran /?sigurna/ da je to
8 pravo vrijeme, ali vjerujem da postoji jedan problem u prijevodu. Zato sam
9 odlučila da ustanem, zato što je dokument još uvijek tu, ispred nas.

10 Ranije je moj kolega pročitao jedan dio teksta koji se /?završavao/
11 riječima...

12 Ako pogledam tekst na B/H/s-u, ne spominju se operativni oficiri u tom
13 tekstu, samo se spominju administrativni oficiri, ali se ne spominju
14 operativni... administrativni operativi /sic/. Ja ne znam da li nam prevodioci
15 mogu nešto pomoći. Riječ koja se koristi u B/H/S-u jeste "referent".

16 G. McCLOSKEY: [simultani prevod] Možemo pokušati da to /?razriješimo/,
17 ali nekako ja imam osjećaj da su operativni oficiri bili uključeni u ovu vojnu
18 operaciju.

19 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Molim, ja Vam tu ne mogu pomoći, molim
20 da to razmotrite tokom pauze.

21 G. McCLOSKEY: [simultani prevod] Mi ćemo sa gospođom Fauveau to
22 razriješiti.

23
24
25
26
27
28
29
30

1 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Da li je to u redu?
2 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod] Da.
3 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Molim Vas, provjerite tko Vam može
4 pomoći i onda nam recite što ste napravili kad se vratimo sa pauze.
5 G. McCLOSKEY: [simultani prevod] Idemo sada malo dalje u ovome
6 dokumentu. Idemo na dio koji počinje sa; "Dodjeljivanje zadataka, određivanje
7 prioriteta", općeniti zadaci. Mislim da se radi o stranici 154 u engleskoj
8 verziji. Ali idemo sada na stranicu 157 jer tu se radi o Drinskom korpusu, a na
9 137. stranici naći ćete to u B/H/S verziji.
10 O: Na kojoj stranici?
11 P: Na stranici 157 u engleskom. Tu vidimo Drinski korpus; zadaci, ... i
12 ovdje se kaže: "Razbiti što je prije moguće muslimanske snage u regijama
13 Srebrenica i Žepe, zatim regrupirati snage i otjerati ih prema Goraždu."
14 U aprilu 1993. godine, dakle kada se ovo odvija, možete li nam ukratko
15 reći kada je ovaj zadatak dobiven i kada je trebalo obaviti taj zadatak?
16 O: U ovome trenutku, u ovom trenutku vremenskom, snage Armije Republike
17 Srpske su smanjivale snage arsen... Orićeve u Srebrenici, smanjivale,
18 zaokruživale ih, opkoljavale i, i njihov cilj je bio nastaviti vojnim akcijama
19 protiv tih snaga u Srebrenici i Žepi i kada je taj vojni cilj postignut, kada su
20 razbijene te muslimanske snage, oni su ih htjeli preorijentirati i početi
21 operacije u Goraždu.
22 P: Sada vidimo na dnu engleske stranice datum i vidimo ime doktora
23
24
25
26
27
28
29
30

1 Radovana Kara...Karadžića. Na sljedećoj stranici, 158, ako prijeđemo na tu
2 stranicu sada, vidimo naslov: "Osnovne karakteristike op...operacijskih, ta...
3 operacijske i taktičke upotrebe Armije Republike Srpske. Nastavlja se isti ERN
4 broj i onda nakon nekoliko stranica vidimo odjeljak završava imenom pukovnika
5 Dragutina Ilića. Zna li da li je ovo povezano sa prethodnim dokumentom, po
6 Vašem mišljenju, ili uopće nije povezano?

7 O: Povezano je utoliko ukoliko je dokument potpisan od strane doktora
8 Karadžića, inkorporiran u ovu veću vojnu studiju i evaluaciju. Pukovnik Ilić je
9 u to vrijeme bio šef operativne...oper...operacija Glavnog štaba Vojske
10 Republike Srpske u trenutku kad je ovo objavljeno.

11 P: Ja vjerujem da je u ... tada pukovnik Miletić... da li znate gdje je
12 on bio?

13 O: Mislim da je on bio operativni oficir u Glavnom štabu i bio je
14 podređen pukovniku Iliću u to vrijeme; dakle, pukovnik Miletić je isto bio tamo.

15 P: Dobro. Idemo sada u ovom dijelu dokumenta na stranicu 139 u B/H/S-
16 verziju; u engleskom to je 160.

17 U posljednjem dijelu stranice 159 govori se o prioritetima i obavljanju
18 nekih zadataka ovisno o fazi rata i situacije u različitim područjima bivše
19 Republike Bosne i Hercegovine. I sada idemo na stranicu 160 u engleskom: "U
20 svjetlu općih i ekonomskih okolnosti".

21 Neću čitati dalje, ali može, moglo bi biti da ovaj dio...; želio bih se
22 usredotočiti na zadnju rečenicu koja kaže: "U posljednjih mjesec i po dana, naše
23 su se operacije usredotočile na oslobađanje Podrinja, kao strateškog cilja našeg
24
25
26
27
28
29
30

1 rata, koji bi se time ostvario", a to se može definirati kao ostvarivanje
2 kontakta sa Srbijom na rijeci Drini tako da Drina prestane biti granica. Tu se
3 završava cilj...citat.

4 Što o tome mislite? Kakvo je Vaše mišljenje o ovome?

5 O: To je primjer kako ciljevi i operacije vojske nisu bile izolirane
6 jedne od drugih; to su, zapravo... Odvijale su se kako bi se postigli ciljevi
7 političkog vodstva Republike Srpske. U tu svrhu su se izvodile vojne operacije i
8 to se povezuje sa strateškom direktivom broj 3, čini mi se.

9 P: Na slje... U sljedećem paragrafu imamo novu temu: "U Posavini i
10 zapadnoj Slav... Slavoniji /?Bosni/ regrupiramo snage - to je naš cilj, dajemo
11 im artiljersku podršku, a u Podrinju nam, na vrlo specifičan način... troši se
12 više municije, materijala i opreme kao i rezervi Glavnoga štaba Armije Republike
13 Srpske."

14 To je rečenica koju bih želio da pogledate: "Prisutnost komandanta
15 Glavnog štaba ili predsednika Glavnog štaba u jedinicama koje izvode misiju
16 oslobađanja Podrinja da je težinu usmjerenja borbenih operacija prema jednom
17 jedinom cilju."

18 Ono što to znači, a govorimo o godini 1992. i 1993. - da li ovo vidite
19 kao praksa koja se onda nastavila u Srebrenici 1995. godine.

20 O: Da, meni je to potpuno jasno.

21 P: Možete li pojasniti malo?

22 O: Od početka postojanja vojne komponente operacija, vidimo da se
23
24
25
26
27
28
29
30

1 spominje ne samo izvještavanje Glavnoga štaba, već nara... sigurno do 9. jula
2 govori se o tome da treba izvještavati generalu, generala Gvera koji je na
3 isturenom koman...komandnom mjestu dok se izvode operacije.

4 U toku 10-og, general Mladić se osobno sam pojavio na isturenom
5 komandnom mjestu prije zadnjeg dana operacija, 11-og koji je doveo do pada
6 Srebrenice.

7 P: A Žepa? Da li je Glavni štab bio tamo, uključen, da li je bio netko
8 iz Glavnog štaba tamo?

9 O: Da, gospodine. Kada su počele mil... vojne operacije zapravo, ne samo
10 vojne operacije nego u Žepi je bio uloženi veliki trud od strane vojne... vojnog
11 vodstva da se pokuša i da se prisili političko vodstvo Žepe da se preda bez
12 vojne operacije, bez vojnog djelovanja. I general Tolimir je bio na samom
13 početku prisutan.

14 P: A što je bilo sa hrvatskim snagama u Krajini?

15 O: General Milovanović je bio osobno prisutan tamo i to odražava isti
16 princip prisutnosti nekoga iz Glavnog štaba.

17 P: A idemo sada na stranicu 162 u engleskom. To je 141 u B/H/S verziji.
18 Imamo tu jednu točku koju želim pročitati: "Osvajanjem Kamenice, Cerske,
19 Glogova, Osmače i... Drinski korpus je proširio slobodnu teritoriju i postigao
20 strateške ciljeve koje je dobio od Vrhovne komande, a i u isto vrijeme uspio
21 zaštititi srpsko stanovništvo."

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 Da li je ono samo... ovo samo naglašava ono što ste već do sada rekli o
2 dokumentima o kojima smo do sad pričali.

3 O: Da, to je jedna te ista stvar. O tome smo već pričali i to se odnosi
4 na vojnu kampanju 1993. godine koju je poduzimala Vojska Republike Srpske u
5 Cerskoj.

6 P: Dobro. U redu. Sada bih želio nastaviti i govoriti o dokumentima koje
7 ste Vi naveli, a koji se odnose na to da se Republika Srpska i... Vojska
8 Republike Srpske fokusira na ovo područje. Idemo na sljedeći dokument: 65ter
9 2742 je broj dokumenta.

10 To je dokument izdat od strane Glavnog štaba Vojske Republike Srpske.
11 Radi se o 1. maju, 1993. godine. Pos... Upućen je ... različitim korpusima i
12 jedinicama. Naslov mu je: "Borbena naređenje za oslobađanje Žepe i Goražda".
13 Potpisan je zamjenik komandanta, Manojlo Milovanović, a dokument je sastavio
14 pukovnik Radivoje Milovi...Miletić.

15 Prije svega, kakav značaj ima to da je Milovanović naznačen kao zamjenik
16 koman...komandanta?

17 O: To znači da u svrhu izdavanja ovoga naređenja, komandant Glavnoga
18 štaba, general Mladić, nije bio dostupan da sam izda ovo naređenje i stoga je
19 Milovanović izdao naređenje kao zamjenik komandanta Glavnog štaba u njegovo ime.

20 P: Dobro. Ovaj, ... Neke ćemo dokumente detaljno pogledati, ali cijelo
21 ovo borbeno naređenje za oslobađanje Žepe i Goražda - možete li nam dati neki
22 kontekst o tome o čemu se radi, kakva je situacija u Srebrenici u tom trenutku?
23 Nekakav općeniti sinopsis koji je podloga ovoga dokumenta?

24 O: Prve dvije stranice ovoga dokumenta odražavaju tumačenje vojnog
25
26
27
28
29
30

1 vodstva, gdje se nalaze u Podrinju, u smislu kakvi su muslimanski ciljevi, koje
2 teritorije Muslimani žele zadržati, što smatraju da će učiniti Ujedinjene nacije
3 - i na temelju tih /?informacija/ žele početi operacije da to sve spriječe i to
4 još što je prije moguće: da oslobode područja oko Žepe i Goražde.

5 P: U 1993. godini, da li je Srebrenica bila enklava pod zaštitom UN-a?

6 O: Postoji zaštićena zona oko Srebrenice, ali ne znam da li su je zvali
7 enklavom ili ne. U to vrijeme još granice nisu bile određene, određene tako da
8 ne znam koju terminologiju mogu upotrijebiti za to vrijeme.

9 P: Ali u tom trenutku, autori ovog dokumenta, da li su to znali, da li
10 su to imali na umu?

11 O: To odražava činjenicu da su bili svjesni vojne... strane vojne
12 intervencije pod egidom Ujedinjenih nacija i to je ono kako su gledali na
13 događanja u Srebrenici.

14 P: Dobro. Idemo na sljedeću stranicu. U engleskom... to je u B/H/S
15 verziji još uvijek prva stranica ovog dokumenta. Tu vidimo koji su interesi
16 glavnih snaga, a zatim kaže: "Obzirom da se očekuju sankcije na... protiv
17 Jugoslavije i obzirom da je usvojena rezolucija o mandatu Ujedinjenih naroda,

18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 neprijatelji pokušavaju zadržati muslimanske enklave u srednjem području
2 Srebrenice, Žepe i /?Goraždu/ i zauzeti što povoljnije pozicije na svim
3 frontovima, a posebno u Podrinju, prije nego što počne intervencija."

4 Da li se s tim slažete ili možda ne?

5 O: Ne, slažem se. To je ono kako oni vide situaciju.

6 P: Ne znam o muslimanskom viđenju, ali da li je to ono što pokušavaju
7 Muslimani?

8 O: U kontekstu toga kako se o tome razgovaralo u Ujedinjenim narodima,
9 to je ono što su Muslimani zaista pokušavali učiniti u tom trenutku.

10 P: "Obzirom na njihovu vojnu... vojni poraz u Kamenici, Cerskoj,
11 Konjević Polju i obzirom da su smatrali da će Žepa pasti u kratko vrijeme,
12 muslimansko rukovodstvo nastoji pod svaku cijenu internacionalizirati problem
13 regiona Podrinje kroz uvođenje snaga Ujedinjenih naroda u Srebrenicu, Žepu i
14 Goražde, kao i druge humanitarne akcije, čime mi se obezbijedilo stalno
15 prisustvo predstavnika međunarodnih organizacija u tim enklavama."

16 Slažete li se s time?

17 O: Da, gospodine. Slažem se.

18 P: Ovo je napisao pukovnik Miletić. Po Vašem mišljenju, koliko je
19 sofisticiran ovaj dokument i koliko pokazuje da on zna o tome što se događa u
20 ovom trenutku?

21 O: To pokazuje da je on bio svjestan situacije na terenu što se
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 tiče Drinskog korpusa, kao i šire poznavanje diplomatske i političke situacije,
2 a naročito u odnosu na snage Ujedinjenih naroda i događaja koji su se događali u
3 Vijeću sigurnosti Ujedinjenih naroda.

4 P: Zadnje pitanje prije pauze. U sljedećem paragrafu pročitat ćemo
5 sljedeće... mislim da je to možda sljedeći paragraf u B/H/S-u, nisam
6 sigurn...siguran; počinje ovako: "Dakle, u narednom periodu, Muslimani planiraju
7 izbjeći demilitarizaciju Srebrenice, odnosno, nepovoljan operativno-taktički
8 položaj u Podrinju prevazići proglašenjem Goražde i Žepe 'zaštićenim zonama'..."
9 - to je u navodnicima - "...kako bi ove rejone povezali, a potom stvorili uslove
10 za produžetak napadnih dejstava, ovladavanje istočnom Bosnom i protjerivanje
11 Srba sa ovoga prostora.

12 Za sada, očito, nisu u mogućnosti da izvedu značajnija napadna dejstva,
13 ali očekujemo izvođenje diverzantsko-terorističkih dejstava, kao i napade širih
14 razmjera u rejonu Grebka, radi uspostavljanje prekinutog koridora Trnovo-
15 Goražde".

16 Dakle, idem sad još malo sporije kroz sve ovo: u idućem periodu
17 Muslimani žele izbjeći demilitarizaciju Srebrenice prema riječima gospodina
18 pukovnika Miletića: da li je to Muslimanima uspjelo?

19 O: Da. Oni su uspjeli.

20 P: Ja neću ulaziti sad u to što je napravljeno, što nije... Sud je već o
21 tome čuo i zna... A... što je sa ovim "Pokušat će... nepo...nepovoljan
22 operativno-tehnički položaj u Podrinju prevazići"?

23
24
25
26
27
28
29
30

1 Je li to točno?

2 O: Da.

3 P: A što je sa...? Kako bi ove re...ne...povezali, a potom stvorili

4 uslove za produžetak napadnih dejstava. Desu li... da li su to napravili?

5 O: Naročito kad se radi o Goraždu i povezivanju Goražda sa srednjom

6 Bosnom i snagama tamo, ponašanje i operacije i u...a enklavama Srebrenice i Žepe

7 pokazuju da su imali borbene snage da izvode napad te vrste. Oni nisu imali

8 nikad dovoljno snage da zauzmu velike dijelove teritorije i stave ih pod svoju

9 kontrolu. Dakle, govorimo o teritorijama koje se bile pod kontrolom Armije

10 Republike Srpske.

11 P: A sada idemo na sljedeći dio: "Izbacivanje Srba iz... sa ove

12 teritorije". Do toga nije došlo?

13 O: Sigurno ne... u područjima u, o kojima govorimo - od Žepe do

14 Srebrenice prema sjeveru.

15 P: A Srbi su izbačeni iz Tuzle, jesu li?

16 O: Da, vrlo rano, na početku rata.

17 P: U potpunosti?

18 O: Ne mogu Vam reći koji je bio broj stanovništva, ali...

19 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Mislim da se ne radi o mil... vojnom

20 vještačenju. Ovo je demografska ekspertiza...

21 G. McCLOSKEY: [simultani prevod] Ja sam se pri...prip...pripremao za

22 unakrsno ispitivanje...

23

24

25

26

27

28

29

30

1 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] A sada se pripremimo za pauzu. Imaćemo
2 pauzu od 25 minuta. Hvala.

3 SUDSKI SLUŽBENIK: [simultani prevod] Molim svi ustanite.

4 ... Početak pauze u 10.31h

5 ... Sjednica nastavljena u 11.06h

6 SUDSKI SLUŽBENIK: [simultani prevod] Ustanite, molim.

7 Izvolite sjesti.

8 G. McCLOSKEY: [simultani prevod] Hvala, časni Sude.

9 Nakon Vašeg zahtjeva za prijevod i u suglasnosti sa Obranom, složili smo
10 se da je "ANAGO" skraćenica za "Analiza spremnosti", odnosno "gotovosti".

11 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Hvala.

12 G. McCLOSKEY: [simultani prevod] Gospodine Butler, još razgovaramo o
13 Milutinoviću /?Milovanoviću/. Nećemo ulaziti u neke velike detalje. To je onaj
14 dokument koji je izradio Miletić; tamo se govori o raznim stvarima, no na
15 stranici 7 dokumenta u B/H/S-u navodi se odluka, odnosno naredba gdje stoji:
16 "Odlučio sam sljedeće: Snage Drinskog korpusa, uz pomoć različitih jedinica..."
17 - neću sada u to ulaziti i "...podršku Glavnog štaba odnosno rezerva je uništiti
18 muslimanske oružane snage u jednom širem području Goražda i Žepe, što je skorije
19 moguće i uz cestu /?Kladanj-Živinice/ tako bi... tako da bi se osiguralo prostor
20 oko Srebrenice i sjeverozapadno na linijama fronta korpusa, kako bi se
21 spriječilo ubacivanje muslimanskih snaga iz smjera Kladnja... ..Kladnja-
22 /?Kalesije/ i Vitinice".

23

24

25

26

27

28

29

30

1 Zatim to prelazi u idući paragraf: "Jedan od ciljeva je razbiti
2 neprijateljske snage u Žepi i osloboditi Žepu." Da li je to ikada provedeno?
3 Dakle, stvari navedene u ovom konkretnom planu u tom vremenskom razdoblju?

4 O: VRS je pokušala provesti ovo, no ubrzo nakon stvaranja sigurne zone u
5 Srebrenici, i Žepa i Goražde su bili proglašeni zaštićenim područjem UN-a.
6 Postojale su pripreme, ali nikada nisu uspjeli postići te ciljeve.

7 P: Da prijeđemo na stranicu 8, a to je 5 na B/H/S-u, prema dnu, gdje u
8 tom paragrafu stoji: "Glavni štab Vojske Republike Srpske će koordinirati
9 operacije sa isturenog komandnog mjesta u Rogatici. Pukovnik Ilić bit će
10 odgovoran za spajanje, planiranje, povezivanje i rukovođenje i komandovanje
11 snaga koje su uključene u oslobađanje Goražda, a pukovnik Radivoje Miletić bit
12 će zadužen za snage angažirane za oslobađanje Žepe."

13 Podsjetite nas - što je... koja je bila pozicija Miletića u to vrijeme?

14 O: U tom trenutku pukovnik Miletić bio je ili zamjenik; mislim da još
15 nije postao načelnik Operacija, mislim da je on bio zamjenik pukovnika Ilića.

16 P: Ova s...rečenica je nesto... dosta kratka. Dakle, pukovnik Radivoje
17 Miletić snaga angažiranih na oslobađanju Žepe. Što po Vama je bila odgovornost
18 gospodina Miletića? Radi se o njegovom dokumentu?

19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 O: U ovom kontekstu se ne imenuje Miletića kao zapovjednika. Ovdje se u
2 stvari kaže da u toj situaciji imenovani oficiri, pukovnik Milić... Miletić i
3 Ilić da će biti odgovorni za koordiniranje borbenih dejstava sa te dvije
4 različite lokacije. To odražava praksu koju smo ranije govorili kada iako
5 brigade i korpusi provode te borbene operacije, postoji preferencija na ključnim
6 mjestima da je netko iz Glavnog štaba prisutan kako bi mogao posredovati oko
7 bilo kakvih spornih pitanja i da nadgleda borbene operacije. Ako se situacija
8 promijeni, takav konkretan oficir može dati smjernice u vezi s time kako se
9 prilagoditi u takvoj situaciji. Konkretno, u kontekstu JNA i onoga kako je to
10 primijenjeno u VRS, VRS-u, to je bila standardna praksa.

11 P: Kao što ste rekli, ta su područja došla pod zaštitu UN-a. Preskočimo
12 sada i pođimo do 7. mjeseca 1994. i dokument koji ste pomenuli, a to je 65ter
13 2667.

14 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Gospodine Haynes.

15 G. HAYNES: [simultani prevod] Dok čekamo na dokument...; sada nema
16 nedosljednosti - dakle, ovog puta je zapisničar to pripisao Milovanoviću, no
17 četiri puta ranije, na stranici 7, red 19; stranica 10, stranica 32, redovi 11 i
18 12, to je bilo pripisano Miletiću... Milutinoviću, što bi, ustvari, moglo biti
19 zbunjujuće.

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Hvala.

2 Izvolite, gospodine McCloskey.

3 G. McCLOSKEY: [simultani prevod] Hvala. Nadam se da nije nitko od
4 novinara radio ovakve dokumente.

5 P: Da se vratimo na 7. mjesec 1994., 65ter 2667, dokument Drinskog
6 korpusa. General Živanović: "Vrlo hitno: Preciziranje zadataka za...sa
7 referisanje i urgiranje njihovog izvršenja." Upućeno Zvorničkoj brigadi i drugim
8 brigadama Drinskog korpusa i nekim drugim jedinicama. Tu stoji: "Na osnovu
9 referisanja komandanta od 01.07.1994., od strane komandanta GŠ VRS i komandanata
10 brigada o stanju borbene gotovosti u jedinicama i komandama korpusa, kao i
11 naređenju Glavnog štaba VRS, strogo poverljivo, broj taj i taj, 22.07.1994., sve
12 u cilju regulisanja mera, postupaka i zadataka oko muslimanskih enklava,
13 Srebrenice, Žepe i Goražda, naređujem:

14 U brojci... točki 1 se pominje naredba Generalštaba od 18.04.1993. koja
15 se proglašava nevažećim. U zagradi stoji "prekid vatre i postupaka oko
16 Srebrenice."

17 Na što se tu misli?

18 O: Tu se pominje sporazum o prekidu vatre kojeg su potpisali general
19 Mladić, a na muslimanskoj strani mislim da je to bio general Halilović, nisam
20 siguran. Vezano uz vojni prekid vatre, u čemu je posredovala... posredovali su
21 Ujedinjeni narodi i radilo se i o uspostavljanju sigurnosne zone u Srebrenici.

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 P: Neću sada ulaziti u pojedinosti. No, mislim da nam jedna točka može
2 pomoći razumjeti bolje, a to je točka 13. Na engleskom to je stranica 5, na
3 B/H/S-u, 3. Tu stoji: "Budući da muslimanske snage i UNPROFOR iz enklava
4 Srebrenica i Žepa nisu ispunile postignuti ugovor o demilitariziranju
5 muslimanskih snaga i budući da se i dalje otvara vatra od strane... iz
6 pješadijskog oružja i minobacača na vojnike VRS-a i naše stanovništvo, komanda
7 brigade nezavisnog pješadijskog bataljona je... jed...jedinice moraju poduzeti
8 sve mjere da spriječe takvo ponašanje i da smanje enklave u...na područjima
9 navedenima u sporazumu, a to su Srebrenica, Žepa i Goražde."

10 Što nam to govori?

11 O: To je uputstvo brigadama da počnu provoditi ono što je VRS smatrala
12 određenim granicama konkretnih sigurnih područja UN-a. Oni nisu nikada priznali
13 šira područja toga, dakle, nikada... odnosno, *de facto* na kartama su možda i
14 priznavali područja označena od strane UN-a, ali oni su se, u stvari, složili da
15 ta sigurna područja, po njihovom tumačenju, trebaju biti puno manja nego prema
16 tumačenju UN-a.

17 P: Što oni zna... Što znači "smanjiti enklave na naseljeno područje"?

18 O: Što se tiče Srebrenice konkretno, kao što sam ranije rekao i ono što
19 ja mislim da je VRS htjela reći je da se radi o području od 1-2 kilometra, što
20 je ustvari bilo... bio urbani dio Srebrenice.

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 P: Što je realni efekat toga?

2 O: To je slična humanitarna situacija, slična kriza poput one što se
3 dogodila u 4. mjesecu 1993. - što je za posljedicu imalo proglašavanje slobodnih
4 zona.

5 P: Dakle, to što sam pročitao, a to je da nisu ispunili postignuti
6 sporazum o demilitarizaciji muslimanskih snaga - da li se slažete ili ne slažete
7 s tim?

8 O: Slažem.

9 P: "Budući da oni nastavljaju kretati se naoružani, otvaraju pješadijsku
10 i minobacačku vatru na vojnike VRS-a i stanovništvo..."

11 Da li se slažete ili ne slažete s time?

12 O: Da, jesu, to su radili.

13 P: Neću ulaziti u pojedinosti, no da li je UN osigurao dovoljno snaga da
14 zaštititi muslimansko stanovništvo u Srebrenici i Žepi?

15 O: Ne, nisu. Ne da bi ih zaštitili vojno gledajući protiv naoružanog
16 agresora izvana i nisu ih osigurali na način da bi bilo dovoljno oružanih snaga
17 koje bi mogle provesti sporazum o prekidu vatre i o demilitarizaciji.

18 P: Nastavimo dalje. Treći mjesec 1995., dokumenti za koje ste rekli da
19 se odnose na moguće namjere RS-a i VRS-a. Dokument kojeg svi znamo, 65ter 5,
20 direktiva 7, datum 17.05.1995. Imamo dopis načelnika štaba Milovanovića. Izradio
21 pukovnik Miletić.

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 Kao što smo vidjeli ranije, postoji popis različitih korpusa; imamo i
2 korpus za... Drinski korp... popis za Drinski korpus, stranica 10 na engleskom,
3 15 na B/H/S-u. Pri dnu "Drinski korpus". Nas zanima sljedeće područje: "U...na
4 području Srebrenica i Žepa, odnosno tih enklava, treba potpuno fizički odvojiti
5 Žepu i, ako je moguće, spriječiti bilo kakvu komunikaciju ljudi iz te dvije
6 enklave planiranim i promišljenim borbenim opa...operacijama, stvoriti
7 nepodnošljivu situaciju potpune nesigurnosti kojom se ne daje nikakva nada za
8 preživljavanje i život stanovnika Srebrenice i Žepe."

9 Gospodine Butler, da li se to slaže sa direktivom broj 4?

10 O: Mislim da u potpunosti.

11 P: Prijedimo na drugi jedan dio. Stranica 14 na engleskom, 21 na B/H/S-
12 u: "Podrška borbenih operacija" pod "Moralne i psihološke... psihološkom
13 podrškom".

14 Tu stoji: "Relevantni državni i vojni organi za suradnju sa UNPROFOR-om
15 i humanitarnim organizacijama će kroz planirane i restriktivne, restriktivno
16 izdavanje dozvola smanjiti opseg logističke podrške UNPROFOR-a enklavama i
17 dostavljanje materijalnih resursa muslimanskoj populaciji tako što će oni
18 postati ovisni o našoj dobroj volji, a u isto vrijeme na taj način se može
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 izbjeći osuda međunarodne komi... zajednice i javnog mijenja."
2 Da li vidite kakvo pominjanje muslimanske vojske u ovom paragrafu.
3 O: Ne.
4 P: Kako Vi ovo shvaćate?
5 O: Čitam ono što vidim i tako i tumačim.
6 P: U redu, u redu.
7 Sada ćemo pogledati dokument, dokazni predmet Obrane 5D00361. To je
8 direktiva 7-1. Izradio Miletić pod ime Mladića.
9 Možete li mi opisati o čemu se ovdje radi?
10 O: Ovo je nešto što sam vidio, viđao u vezi s ostalim strateškim
11 direktivama, konkretno s direktivom broj 4, kada nakon izdavanja prvobitne
12 direktive, štab izdaje dodatne tehničke upute oko toga kako provesti stvari
13 navedene u direktivi.
14 Direktiva 7-1 je ustvari navođenje više vojno-tehničkih... taktičkih
15 uputstava i naredbi kako provesti direktivu kako bi se postiglo ono što se
16 zahtijeva.
17 P: Da li se pominje u ovom dokumentu ono o čemu smo govorili u direktivi
18 7, konkretno, a to je da se život muslimanskog stanovništva učini nepodnošljivim
19 i da se smanji pomoć muslimanskom stanovništvu? Da li se pominju ta dva pitanja?
20 O: Ne.
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 P: Da li i kako to utječe na ta dva uputstva iz direktive 7?
2 O: Mislim da se primarno to uopće ne tiče toga jer pitanja kontrole i
3 nadzora nad konvojima UN-a, davanja dozvola za prolaz i određivanje koji će
4 konvoj proći i pod kojim okolnostima, nije bila odgovornost dodijeljena
5 korpusima ili drugim formacijama. To je bila odgovornost kojom je rukovodio sam
6 Glavni štab. Kao rezultat ovo je bilo upućeno korpusima i pruža tehničke
7 smjernice i upute i zato se nisu morali baviti konkretnim aspektima plana. Nisu
8 to morali dodatno razjašnjavati.
9 P: Dakle, to je što se tiče pitanja smanjivanja, ograničavanja, a što se
10 tiče prvog pitanja, to je "učiniti život stanovništvu nemogućim i
11 nepodnošljivim"?
12 O: Što se ti... toga tiče, ovo je tehnički dokument koji navodi vojno-
13 tehničke zadatke i ne postoji vojna misija kojom se može nečiji život učiniti
14 nepodnošljivim. Možete napasti, obraniti, napredovati, ali ne možete učiniti
15 nešto poput ovoga. Dakle, to nije vojni cilj koji se kao takav može definirati.
16 P: Da li ste upoznati sa do... zbirkom dokumenata vezane uz konvoje,
17 humanitarne i UN-konvoje koje je prikupilo, prikupio ured tužitelja?
18 O: Jesam.
19 P: Možete li opisati ta... tu zbirku, odakle je došla, koliko znate?
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 O: U uredu tužitelja, prvo smo bili mišljenja da, kako je bilo
2 zaplijenjeno puno dokumenata Bratunačke lake, dakle, pješadijske brigade 1998.,
3 da je bilo puno naredbi preko Drinskog korpusa, upućenih Glavnom štabu u kojima
4 se govorilo o izdavanju dopuštenja za prolaz konvojima. Te poruke Glavnog štaba
5 poslone su i relevantnim formacijama koje su bile odgovorne za blokiranje ili
6 kontrolu konvoja u i iz enklave kojima im se stavlja na znanje kakav materijal i
7 teret je odobren da uđe u enklave, a koji nije i, u nekim okolnostima,
8 objašnjeno je zbog čega to nije bilo dopušteno. Bratunac je imao zbirku tih
9 dokumenata jer je Bratunac kontrolirao pristup UN-a u enklavu preko Žutog mosta.

10 Kasnije, kao dio zbirke iz Drinskog korpusa, došli smo do više
11 dokumenata iste vrste gdje se pominju poruke o dopuštenju prolaza drugim
12 konvojima, za druge dijelove države, poput Žepe, Goražda i samog Sarajeva.
13 Dakle, imali smo jednu širu perspektivu, širi pogled na sve to od same
14 Srebrenice, analitički govoreći, od 1998. naovamo.

15 P: Da li je zatraženo od Vas da pregledate tu zbirku za ovo svjedočenje?

16 O: Da.

17 P: Što je od Vas zatraženo?

18 O: Zatraženo je da pregledam te dokumente i prezentiram ih kako bi se
19 dalo možda ne nužno sveobuhvatan pregled, ali da Vijeće dobije ideju kakve su
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 bile mjere koje su upražnjavali Glavni štab i VRS vezano uz dopuštanje prolaza
2 konvojima zbog čega su nekim konvojima dali da prođu, drugima nisu, što je bila
3 njihova stvarna namjera iza toga i kako je izgledala praksa na terenu.

4 P: Da li ovu zbirku dokumenata možete povezati sa onim što smo vidjeli u
5 direktivi broj 7 kada se govori o ograničavanju ... kretanja konvojima?

6 O: Da, mislim da to ima veze.

7 P: Vi ste odabrali nekoliko dokumenata.

8 G. McCLOSKEY: [simultani prevod] časni Sude, ja sam pokušao smisliti
9 kako ovo učiniti prikladno i da uštedimo vrijeme. Pokušat ću kroz to proći
10 relativno brzo, no nisam našao, bojim se, nekakav efikasan način da se uštedi
11 vrijeme. Puno tih dokumenata izradio je general Miletić.

12 P: Gospodine Butler, molim Vas, prije nego što se počnemo baviti
13 pojedinim dokumentima, što znate o tome kako je sistem funkcionirao u to
14 vrijeme?

15 O: U to vrijeme postojao...lo je političko rukovodstvo Republike Srpske
16 koje se sastavlja...sastajalo i u širim terminima razgovaralo o pitanjima koja
17 su se odnosila na to koji materijali mogu ući u Republiku Srpsku u kompletu, tj.
18 u paketima ili konvojima UN-a. Ta su pitanja razmatrana za cijelu zemlju. Na
19 primjer, ticalo se da ona pomoć koja ide Muslimanima i Hrvatima, da i Srbi
20 dobiju onu količinu pomoći koja im je potrebna.

21 Istovremeno, postojalo je jedno, ne vojno tijelo, ali vojni oficiri
22 uglavnom, u štabu, koji su se bavili konkretnim zahtjevima vezanim za kretanje

23
24
25
26
27
28
29
30

1 tih konvoja - određivanjem konkretnih putanja vremena za kretanje i konkretnih
2 tereta, što je naravno imalo smisla utoliko što je Glavni štab imao najbolji
3 pregled borbenih dejstava na terenu te je znao koja bi područja bila bezbjedna
4 za kretanje konvoja UN-a u kom trenutku. Dakle, taj je mehanizam, dakle,
5 postojao u tu svrhu. Kada bi se odlučilo koji kan...konvoji mogu biti propušteni
6 i kada, koji je bio njihov teret, te bi onda odluke bile kristalizirane u
7 naređenja koja bi onda bile slane u vojne jedinice koje su imale kontrolu nad
8 tim putanjama.

9 Konvoji su dolazili iz Srbije preko Zvornika ili preko mosta u
10 Ljubivoji, dakle, sla...slali bi naređenja tamo, zatim bi se u Srebrenicu
11 ulazilo preko Žutog mosta. Tako, tamo bi se slalo Bratunačkoj brigadi naređenja
12 kako bi onda se mogli, na pravi način, izvršiti inspekcije konvoja koji je
13 ulazio na teritorij UN-a.

14 P: Ta...to političko tijelo o kojem ste govorili koje je surađivalo sa
15 VRS-om, da li je netko iz Glavnog štaba bio u tome tijelu?

16 O: Mislim da jeste netko.

17 P: Kada kažete: "Vi smatrate..."

18 O: Koliko ja znam, mislim da se radilo o jednom pukovniku - nije Đukić,
19 Đurić ili tako nekako.

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 P: /?Đurđić./

2 O: Tako nekako.

3 P: Pregledat ćemo, dakle, dokumente.

4 O: Pa da, to će biti korisno jer ja ne pamtim dobro imena.

5 P: Vi ste vidjeli ovu zbirku dokumenata ovdje. Da li su to dokumenti
6 koje ste identificirali zato što isključuju neke materijale ili je neki drugi
7 razlog?

8 O: Dokumenti koje sam ja odabrao pokazuju koje su vrste robe bile
9 uključene, koje isključene, a odabrao sam ih i zato što je na taj način se
10 dobiva uvid u razmišljanje Glavnog štaba u vezi sa isključivanjem određenih
11 roba.

12 P: Dakle, da li ima još drugih dokumenata u toj zbirci koje niste
13 koristili, gdje se propuštaju konvoji?

14 O: Da, to je točno. Ovo nije cijela zbirka.

15 P: Dakle, sada ćemo proći kroz te domen...dokumente. Ja ću vjerojatno
16 postaviti sugestivna pitanja, ali u suradnji sa mojim kolegama, pa onda ćemo to
17 vjerojatno uspjeti napraviti.

18 Dakle 65ter 2522, dokument koji nosi naslov "Glavni štab Repu... Vojske
19 Republike Srpske", 6. mart 1995. godine, 06.03. dakle, upućeno je SRK i Drinskom
20 korpusu, njihovim komandama. I zatim stoji: "Našim aktom broj 06 od 06.03.1995.
21 godina, obavijestili smo vas o odobrenim konvojima i kretanju tih UNPROFOR-a na
22 dan 07. marta, 1995."

23 Ovdje je potpisan Miletić, a koji zastupa načelnika.

24

25

26

27

28

29

30

1 Na stranici 2, kako bi se imala čvrsta kontrola nad kretanjem konvoja i
2 timovima koji su bili odobreni, mi smo naveli pojedinosti o konvojima koji nisu
3 odobreni, o čemu ćete odmah obavijestiti kontrolne punktove kako bi oni na
4 sljedeći način spriječili neodobreno kretanje."

5 Što nam to govori o samom procesu i tko je u njega bio uključen sa vrha?

6 O: To pokazuje u kojoj mjeri je Glavni štab bio uključen, čak i u
7 pojedinosti vezane za ne samo odobravanje kojeg konkretnog konvoja, nego i u
8 neodobravanje konvoja. To pokazuje, dakle, da su najviše razine Glavnog štaba
9 bile uključene.

10 P: Tu vidimo pod imenom Radivoje Miletić. Da li imate bilo kakvo
11 objašnjenje zbog čega on tu, kao što piše, zastupajući načelnika štaba, zašto je
12 on uključen u ovakvu vrstu stvari?

13 O: Ja svakako ne mogu reći da je on sastavio ovo naređenje, međutim, u
14 svojoj ulozi osobe koja zastupa načelnika štaba, a pitanje je jedno koje spada u
15 domen operativni... osoblja Glavnog štaba, dakle, podređeni članovi štaba su to
16 vjerojatno sastavili i onda su očekivali da se, pod njegovom ovlasti, to šalje.

17 P: Da je on ovo potpisao, da li bi to na bilo koji način imalo značenje?

18 O: Pa nisam siguran koliko bi ovo moglo biti značajnije od ovog sada.
19 Ako neki nadređeni očekuje da se zna da se neko naređenje daje u njegovo ime,
20 ono što se obično događa i, u sklopu toga je da, čak i ako to potpisuje neki
21 podređeni oficir, on je u nekom trenutku... od njega se očekuje da to

22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 pregleda jer je on odgovoran za to. A ako je lično potpisao onda to znači da je
2 i sam pročitao.

3 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Samo trenutak. Gospođu Fauveau?

4 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod] Gospodine predsjedavajući, možda je
5 došlo... možda imamo jedan tehnički detalj koji nismo obradili, ali mislim da je
6 važno, mislim da je ovaj dokument koji imamo pred sobom... da to nije naređenje.

7 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Hvala, gospođo.

8 Gospodine McCloskey, molim Vas da pogledamo prvu stranicu ovog
9 dokumenta.

10 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Direktiva.

11 G. McCLOSKEY: [simultani prevod] Možda nam Vi to možete razjasniti,
12 gospodine Butler. U ovom dokumentu vidimo da general Miletić govori ljudima da
13 nešto naprave. Kako Vi ovo procjenjujete onda? U osn... na temelju njegovog
14 položaja u to vrijeme?

15 O: On tu ne daje uputstva tj. direktivu podređenim formacijama da
16 zabrane odobrenje tj. da onemoguće prolaz konvojima. Ono što kaže u ovom
17 naređenju je da: "Mi, u Glavnom štabu, smo donijeli odluku da ti konvoji ne
18 smiju proći. Sada vas obavještavamo, u slučaju da se pojavi neki takav konvoj na
19 kontrolnom punktu koji, dakle, konvoj koji nije propušten, ne smije biti
20 propušten, trebete poduzeti određene mjere. Te su... te mjere detaljno su
21 opisane u sljedećim dokumentima gdje se konkretno navodi da trebaju "poslati
22 konvoje nazad i obavijestiti Glavni štab". Dakle, ako gledamo u izolaciji ovaj
23
24
25
26
27
28
29
30

1 dokument, postoji pretpostavka da su brigade i podređene komande znale šta treba
2 da rade u slučaju da se pojavi kod njih neki konvoj koji nije odobren prolaz."

3 P: Ali kada on ovdje ljudima govore šta da rade, što je slučaj u ovom
4 tekstu, da li smatrate da je to nešto što podređeni onda moraju izvršiti?

5 O: Da. Podređene komande... od njih se očekuje da učine šta im se ovdje
6 daje u instrukciji.

7 P: Nećemo sada ulaziti u pitanje zastupa i cijelo... cijelu tu temu,
8 mislim da smo to temeljito obradili.

9 U redu. Da sada pređemo na jednu od restrikcija tj. ograničenja. Broj 4,
10 strana 2 u verziji na engleskom. Kaže: "Nije odobreno kretanje" i onda
11 "ukrajinski bataljon iz Sarajeva do Žepe 07.03. i nazad 09.03.1995. godine sa
12 svrhom snabdijevanja goriva ukrajinske jedinice u Žepi."

13 Što kažete ovome?

14 O: To je odraz jednog dijela šireg plana da se polako ograniči mogućnost
15 snaga Ujedinjenih nacija da na efikasan način djelaju...djeluju u skladu sa
16 svojim mandatom. Naime, vršenje policijske kontrole zaštićenih područja.

17 P: Da li možete smisliti neki vojni razlog za sprječavanje dopreme
18 goriva ukrajinskom bataljonu?

19 O: Jedino vojno opravdanje koje mi pada na pamet, s obzirom da UN nema
20 namjeru vojno napasti VRS, bi mogla biti njihova sumnja da ukrajinske vojne

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 snage, u ovom slučaju, možda daju gorivo snagama bosanskih Muslimana ili da bi
2 gorivo koje ide njima bi moglo na neki način biti oteto i ipak nekako završiti u
3 rukama bosanskih Muslimana.

4 P: Bosanski Muslimani u Žepi; kakve su oni oružane snage imali koje bi
5 koristile gorivo u svojim vojnim vozila...?

6 O: Oni zapravo nisu imali nikakva vojna vozila. To je bila laka
7 pješadijska brigada, ali moglo je biti generatora kojima je trebao dizel za
8 struju i stvari takve prirode koji bi olakšale, recimo, komunikaciju. Dakle,
9 iako nisu izvodili aktivnosti koje bi uključivale veći broj vozila, u svakom
10 slučaju je postojala mogućnost da bi Muslimani željeli uzeti dio goriva od
11 Ujedinjenih naroda.

12 P: U redu. Da pogledamo sljedeći, 2678. Da... pogledajmo sada original
13 na B/H/S-u i kao i ovaj, ove, nosi zaglavlje "Glavni štab Vojske Republike
14 Srpske", 02.04.1995. Onda, rukopisom imamo nešto napisano u desnom gornjem uglu,
15 u kojem stoji: "Ni jedan konvoj, niti ekipa MKCK i MSF ne može ući u Srebrenicu
16 bez mog odobrenja i prisustva. Nikolić M."

17 Kako ovo tumačite?

18 O: Momir Nikolić je bio pomoćnik komandanta za bezbjednost u Bratunačkoj
19 lakoj pješadijskoj brigadi; on je također bio osoba preko koje je Bratunačka
20 brigada kontrolirala pristup materijala u enklavu UN-a. To je bila jedna dodatna
21 dužnost koju je on dobio. Ovo je njegova bilješka. Nisam siguran da li je to

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 bilo negdje na žutom mostu - ova poruka konkretno - ili u arhivi Bratunačke
2 brigade, ali on jednostavno ponavlja da ako neki konvoj do...dolazi, konvoj
3 određene prirode, dolazi u enklavu, on mora biti lično tamo da bi davao
4 odobrenje.

5 P: Da li je ovo jedan od dokumenata koji su, po Vašem mišljenju,
6 pronađeni u Bratunačkoj brigadi?

7 O: Da, gospodine, jeste.

8 P: Kako to znate?

9 O: Ako nije bio pronađen u Bratunačkoj brigadi, pod jedan, bilo bi teško
10 na njemu zateći Nikolićev rukopis; kao drugo, vidim po ovim ERN brojevima da su
11 to dokumenti koji su pronađeni u ranijim zbirkama koje je Međunarodni sud ranije
12 prikupio.

13 P: Paragraf broj 3, tu se radi o jednom odobrenom pristupu jednom timu
14 Crvenog križa, Međunarodnog Crvenog križa koji je ulazio u Srebrenicu. Da
15 pogledamo sada...

16 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Gospođo Fauveau.

17 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod] Zamolit ću da vidimo potpis na ovom
18 dokumentu, dokumentu koji se nalazi na ekranu.

19 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Da.

20 SVJEDOK: S desne strane vidimo potpis.

21 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Da li ste pitali za taj potpis? Ja
22 nisam tako shvatio.

23 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod] Dobro ste me razumjeli; ja sam htjela
24
25
26
27
28
29
30

1 vidjeti potpis koji bi se nalazio na dnu dokumenta.

2 G. McCLOSKEY: [simultani prevod] Ja bih želio razjasniti ko je taj
3 oficir koji je na dnu dokumenta.

4 Molim Vas, gospodine Butler, da objasnite čiji je ovo, ko je ovaj visoki
5 oficir pod čijim imenom je ovaj dokument poslan.

6 O: Da, ovo je pot...potpisano tj. poslano pod imenom general-
7 potpukovnika Manojla Milovanovića.

8 P: Da li se tu radi o podjeli zadataka?

9 O: Ne radi se o tome, nego se radi o tome da kada je pukovnik
10 Milovano..., general-pukovnik Milovanović u komandi, onda on jednostavno ponovno
11 preuzima svoje dužnosti.

12 P: U redu. Da pogledamo sada 2689, 7. april, 1995. godine. Ponovo log-
13 potpis potpukovnika Milovanovića. Želim ukazati onaj dio koji je na 1. stranici
14 u verziji na B/H/S-u; u engleskoj je na 2. stranici:

15 "Mi smo odobrili sljedeće u ovom tjednom planu: materijal za švedskog
16 projekta izgradnje za Srebrenicu i Drinjaču dana 09.04., 11.04. i 13.04.1995. za
17 Srebrenicu, dok se ne dobije stav državnog komiteta za saradnju po ovom pitanju.
18 Osim gore navedenog, nije odobrena govedina, so, ulje i šperploča za enklavu
19 dane 08., 09., 11., 12. i 13..."

20 Kako ovo tumačite? U ovom prvom paragrafu, nije odobreno zbog toga što
21 nismo dobili stav državnog komiteta o kojem ste nam govorili, a zatim se
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 kaže: "... a ove druge stvari ne...nisu odobrene."

2 Možete li nam reći bilo šta o tome?

3 O: To kao prvo pokazuje šta je radio državni komitet, te, osim toga,
4 činjenicu da pored navedenog, ovo dolje je sve hrana.

5 P: Možete li nas podsjetiti što je švedski projekt?

6 O: Švedski je projekt bio projekt međunarodne zajednice da se izgradi,
7 izgrade... privremeni smještaj za gos...bosansko-muslimansko stanovništvo koje
8 je bilo prognano još 1993. godine. Mislim da su oni imali na jugoistoku od
9 Srebrenice svoj građevinski teren, dakle, prema samom rubu područja enklave.

10 P: Da li možete vidjeti koji bi mogao biti vojni razlog da se ne odobri
11 govedina, so, ulja i šperploča?

12 O: Pa šperploča u teoriji može imati neku vojnu primjenu, a što se hrane
13 tiče, posebno u kontekstu švedskog ultraprojekta, koji je onako bio pod vodstvom
14 međunarodne zajednice i dakle, jedini eventualan razlog bi mogao biti da bi tu
15 hranu možda Armija BiH mogla prisvojiti.

16 P: A ovaj kom...komentar - da pročitam: "Napominjemo da je ovo
17 posljednja količina lož-ulja koja se prevozi za enklave u okviru zimskog
18 programa, a da će za naše gradove ovim planom biti isporučeno 20.000 litara lož-
19 ulja prema planu za sljedeći tjedan."

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 O čemu se tu govori?

2 O: To je ponovo odraz činjenice da se ne radi o velikodušnosti kada
3 Republika Srpska propušta lož-ulje u enklave, već to pokazuje da je to ustupak
4 koji su morali napraviti kako bi i oni dobili lož-ulje kojeg oni nisu imali za
5 svoje stanovništvo. Dakle, to je reciprocacija.

6 P: Sljedeći dokument, moliću, koji na 65ter-listi nosi broj 6... 2687,
7 od 07. aprila, blok-potpis Milovanović.

8 Prva stranica: "Molim, obavještavamo vas da nismo odobrili kretanja
9 sljedećih konvoja i ekipa UNPROFOR-a.". Zatim se nab...nabrajaju različite
10 lokacije pod brojem 9: Kiseljak, Srebrenica, 08. aprila, nazad 09. Tim od 7
11 vozila i 8 osoba, 18 osoba koje su trebali prebaciti dizel gorivo. To bi trebalo
12 biti na 1. stranici u B/H/S-u. Možda prelazi se i na drugu stranicu. Rekli smo
13 im da imaju 72 /?79/ tone goriva kod Orića."

14 Kako to tumačite?

15 O: Pa, prilično je jasno samo po sebi. Oni smatraju da materijali koji
16 ulaze u enklavu iako navodno kao pomoć civilnom stanovništvu ili snabdijevanje
17 UNPROFOR-a, oni tu iznose svoju argumentaciju, možda nakon... niotkuda, ali u
18 svakom slučaju da "mi nećemo, ne želimo sudjelovati u tome da Ujedinjeni narodi
19 opskrbljuju naše neprijatelje."

20 P: Da li je Orić imao neka oružanja koja su koristila dizel gorivo?

21 O: Mislim da njegove vojne snage nisu imale ni motorizovanih, ni

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 mehanizovanih sistema oružja koji bi se koristili dizel gorivom.

2 P: U redu. Paragraf 10. Još jedan konvoj za Srebrenicu. Tu se govori o
3 cisterni za vodu, krevetima, bolničkim krevetima, rendgenu, gredama,
4 građevinskim čavlima, sat...satelitskom telefonskom sistemu... Mislim da je
5 jasno - nešto od toga se može, naravno, koristiti u vojne svrhe, a nešto ne
6 može. Da li je to tačno?

7 O: Da, nešto od toga se može iskoristiti u vojne svrhe, a nešto od toga
8 je isključivo humanitarne prirode.

9 P: Imate li razloga da zaključite da je UNPROFOR opskrbljivao Muslimane
10 satelitskim telefonskim sistemima?

11 O: Ne u okviru Srebrenice i Žepe. Oni su ionako imali sigurne, bezbjedne
12 komunikacijske sisteme. Nije im to bilo ni potrebno.

13 P: Pređimo sada na sljedeći dokument od 14. aprila, 1995: 2651A.

14 Tu stoji: "U ime načelnika štaba, pukovnika ... Radivoja Miletića" -
15 možda je to opet ista situacija - zastupa... to će mi moje kolege moći reći, a
16 samo je riječ o drugačijem prevodu. Ja se izvinjavam na prevodu.

17 Dakle, 3. strana na engleskom, 2 na BHS-u: "Želimo vam obavijestiti da
18 nismo odobrili sljedeće konvoje:

19 Pod 1. za Žepu sa džipovima i kamionima; 8. za Srebrenicu, 16 ljudi i
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 vozila dizel gorivo prenosi; 9. također uključuje ljudstvo; 10. ljudstvo i druge
2 stvari."

3 Koliko Vi znate, da li je to onemogućavanje ulaza ljudstva imalo
4 utjecaja na snage nizozemskog bataljona?

5 O: Da, gospodine. Jedna od aktivnosti koja je bila poduzeta tokom
6 prethodnih mjeseci i koja je u znatnoj mjeri smanjila mogućnost nizozemskog
7 bataljona UN-da izvrši svoje zadatke je bila upravo činjenica da je postojala
8 praksa u kojoj nizozemski vojnici koji bi bili evakuirani zbog medicinskih
9 razloga ili otišli na dopust ili nekog drugog razloga iz enklave, se više nisu
10 smjeli vraćati u enklavu.

11 Uvijek se radilo po 10, 5-10, 15 ljudi, ali je s vremenom, dovelo do
12 situaciju u kojem je nizozemski bataljon imao znatan manjak ljudstva te zbog
13 toga nije mogao ispunjavati sve svoje zadatke koji su bili neophodni i koji su
14 od njih bili očekivani.

15 P: U redu. Sljedeći dokument: 2652B, 14. april, 1995. Blok-potpis:
16 pukovnik Miletić. Počinje tako što se odobrava nekoliko predmeta uključujući i
17 nešto za Srebrenicu. Ono što sam Vas ja htio pitati: pri kraju, mislim da je to
18 strana 3 na B/H/S-u i 4 u verziji na engleskom, ovdje se u dokumentu napominje
19 da je konvoj trebao proći 13. aprila, 1994. - ne, ne!, to je greška u pisanju -
20 ne znam čija, ali "nije mogao proći kroz Rogaticu zbog naše greške. Mi sada
21 postavljamo odgovarajuću osobu, odgovarajućeg komandanta da isprati taj program,
22 i u slučaju kažnjenja, kod... ili odgađanja kod kontrolnih punktova, pozovite
23
24
25
26
27
28
29
30

1 pukovnika Đurđića odmah telefonom 249."
2 Je li to ono ime čije se, čije ste ime probali izgovoriti ranije?
3 O: Da.
4 P: Dakle, šta ovo Vama znači?
5 O: Ovo je odraz plana da se ograniči, toga da je plan da se ograniče
6 kretanja konvoja nije bilo nešto apstra...apstraktno što se prepuštalo drugim
7 jedinica...jedinicama; jako puno detalja oko... vezanih za izvođenje plana je
8 bilo detaljno praćeno. Oni konvoji koji... za koje Glavni štab nije želio da
9 prođe, nisu prošli, a oni koje bi odobrili, očekivalo se da će oni u određenom
10 trenutku proći kada je to planirano. U ovom konkretnom slučaju došlo je da je
11 greškom... zaustavljanja konvoja i Glavni štab tu ponavlja da je... taj konvoj
12 treba biti propušten i na taj način se brine da se konvoj nađe na mjestu u
13 vrijeme kada treba.

14 P: Po /?Vašem/ mišljenju, za koga je radio taj Đurđić?

15 O: Mislim da je on oficir Glavnog štaba. Nisam siguran u ovom trenutku
16 da li je on bio direktno pod generalom Gverom ili je iz Operativnog centra radio
17 za generala Miletića.

18 P: Prijeđimo na sljedeći dokument: 2714, 2. jun, 1995.. Blok potpis:
19 pukovnik Miletić.

20 Strana 1 B/H/S, 2 engleski. Napominje se: "Mi smo odobrili jedan kamion
21 opreme za školu, Karakaj-Žepa. Nismo odobrili 16 ...

22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 PREVODILAC: Prevodilac nije čuo.

2 G. McCLOSKEY: [simultani prevod]

3 P: ... također nismo odobrili švedski projekt za Srebrenicu." I onda pri
4 kraju: "nijedna osoba u konvoju ne smije nositi... Osobe u konvoju mogu nositi
5 manju količinu cigareta i hrane za četiri dana za vlastitu potrebu."

6 Kako to da imamo dokumente koje potpisuje Miletić kojima se kontrolira
7 čak i količina cigareta koju osoba smije nositi? Šta Vam to govori?

8 O: Pod 1. - to je odraz šireg vjerovanja da su snage UN-a na neki način
9 opskrbljivale muslimanske snage i stanovništvo, civilno stanovništvo time što su
10 prikrivali ili skrivali dodatnu hranu za... ili gorivo u svojim vozilima. Tu se
11 vidi koliko je ozbiljno Glavni štab se bavio ovim pitanjima jer oni sada
12 podsjećaju jedinice i kontrolne punktove da moraju provjeriti da ti ljudi ne
13 unose više toga - dakle, hrane, nego što im je neophodno potrebno njima samima i
14 cigarete.

15 P: Da Vas sada pitam sljedeće: kada pogledamo original, radi se o
16 teleksu, dakle, nemamo potpis, ali na samom dnu, rukom napisano, gdje imamo još
17 dodani ERN-broj, što znači da je bilo na neki način povezano sa ovim dokumentom.
18 Možete li tu rukom pisanu bilješku nekako uvezati sa samim dokumentom i
19 objasniti koje bi njegovo značenje moglo biti. Posebno tu gdje kaže da je
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 "VRS napala, mi smo to smatrali napadom na nizozemski bataljon i UN" - to je u
2 citatima "i želimo dobiti, stići... stupiti u kontakt" - zatim je nečitko -
3 "dobiti više informacija o budućim namjerama". Da li je to... "Da li vaša strana
4 želi nešto drugo?"

5 Da li je ovo bilo pronađeno u Bratunačkoj brigadi?

6 O: Mogu potvrditi, zbog ovog dodatog rukopisa - to je jedan dokument
7 koji sam ja lično označio... i to je iz Bratunačke brigade, ali on nije nastao
8 na toj lokaciji. Naš... Na širem nivou, u vrijeme kada je taj dokument nastao
9 02. juna, 1995. godine, snage VRS-a su bile angažovane u aktivnostima vezanim za
10 preuzimanje onoga što se ovdje spominje kao "holandska/ osmatračnica *Echo*". To
11 se događalo krajem maja, odnosno početkom juna 1995., kako bi se postavio okvir
12 za buduću operaciju Srebrenice.

13 Dakle, ovo je dio konteksta žalbe Ujedinjenih nacija VRS-a zbog tih
14 vojnih aktivnosti.

15 P: O tome ćemo detaljnije kasnije. O toj osmatračnici *Echo*. A sada da
16 pogledamo dokument 2717 od 12. juna 1995. godine. I to je isto tako blok-potpis
17 pukovnika Miletića, a govori o "zahtjevu o, za rotaciju osoblja i samo izlaz
18 ljudi iz enklave se odobrava".

19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 I kako se to uklapa u Vaša saznanja o onome što se događalo?

2 O: Vjerujem da je to u skladu s onom praksom koju sam ranije opisao. Oni
3 su rado puštali ljude iz enklave, ali nisu rado puštali..dopuštali da se ljudi
4 vraćaju u enklavu.

5 P: Za... Zatim 2497. To je dokument od 18. juna 1995. Blok-potpis:
6 pukovnik Miletić. Upućeno brigadama. Onaj dio hoću... što hoću da pitam počinje
7 ovako: "Odobrili smo konvoj UNPROFOR-a", a zatim pukovnik Miletić kaže:
8 "Zahtijevam detaljno provjeravanje svih vozila uključujući i ispitivanje tereta.
9 Obratite posebnu pažnju na gorivo i tankove za goriva i gorivo koje se uvozi u
10 enklave. Molim da se provjere dokumenti i identitet svih osoba. Napraviti spisak
11 imena ličnih dokumenata kako bi se poka... obezbijedilo da lica koja ulaze u
12 enklavu napuste enklavu nakon što završe svoj zadatak."

13 I onda se kaže: "Obavijestiti komandanta UNPROFOR-a o tom zahtjevu."

14 Znači, ovo smo već vidjeli ranije, ne treba u mnogo detalja o tome

15 kakav je zahtjev, ali mene zanima s vojnog stanovišta. Još uvijek imamo
16 pukovnika Miletića koji još uvijek zamjenjuje načelnika štaba.

17 Šta to znači da on može zahtijevati od tih brigada? Šta on/vam 12-04-26
18 to znači u pogledu njegovih ovlaštenja, ako išta znači?

19 O: Ja vjerujem da to odražava njegovo ovlaštenje što zamjenjuje
20 načelnika štaba, Glavnog štaba i mislim da je to tačna, tačan odraz njegovih
21 ovlaštenja.

22 P: Da sada pogledamo 2551 sa liste 65ter, 29. jun, 1995.. To je dokument

23
24
25
26
27
28
29
30

1 sada general-major Radivoje Miletićev blok-potpis. Komandi vojne pošte 7-11, a
2 govori se o odobrenom kretanju civilnih posmatrača UN-a od Srebrenice u Beograd.

3 Zatim govori o tome kuda idu i onda kaže: "29. juna, 1995. godine,
4 poslali smo zasebno pismo Drin... komandi Drinskog korpusa i Bratunačkoj brigadi
5 - kapetan Nikolić - gdje smo naveli način ispitivanja i zahtjeve u vezi s tim
6 kada napuste enklavu."

7 Šta Vi možete reći o saznanjima generala Miletića ili odnosu sa
8 kapetanom Nikolićem na tom području rada?

9 O: Kapetan I. klase, Momir Nikolić, je tamo glavni čovjek na terenu,
10 koji se bavi pitanjem kretanja osoblja u enklavu Srebrenica i iz nje, prometom
11 preko Žutog mosta i to... kombiniranom *check-po...*punktom UN-a i VRS-a na tom
12 mjestu. To pokazuje saznanje, ako hoćete, da mi znamo ko je na terenu i ko je,
13 ko će to izvršiti.

14 P: Da sada pređemo na dokument 2514. To je 1. juli, 1995. Opet blok-
15 potpis: general Miletić. To su razna odobrenja. Želio bih da Vas pitam samo za
16 ovaj jedan komentar, strana 2 na B/H/S-u, strana 3 na engleskom, negdje na
17 sredini, a govori se o kretanju konvoja, 5 i 6. Možete to pročitati za sebe,
18 počinje jednom bilješkom, a negdje kod... na sredini se kaže: "Ako kamioni dođu
19 u Zvornik bez rečenog tereta, nemojte ih pustiti da idu u Sarajevo ili u
20 Srebrenicu."

21 Onda to kaže: "Drugim riječima, kad dođe konvoj/?u/ Zvornik, provjerite
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 i utvrdite šta nosi i obavijestite komandanta, nakon čega ćete dobiti uputstva o
2 nastavku putovanja."

3 Da li sjećate, da li se sjećate o čemu se tu radi?

4 O: Ovo je dio onoga što sam naveo ranije - da je pomoć dolazila u
5 enklavu, da su neki slučajevi bili vezani za reciprocitet kada je, su Ujedinjene
6 nacije i međunarodna zajednica davali određenu pomoć i srpskom stanovništvu. U
7 ovom slučaju, u suštini, oni navode činjenicu da "dolazi konvoj pomoći u
8 Zvornik. A ako taj konvoj ne dođe, nemojte dopustiti da zalihe dolaze u
9 enklavu".

10 Ne mora biti da su to, da to... da to prođe. U ovom slučaju ne moraju
11 biti nužno biti hrana... vjerujem da se može govoriti i o rotaciji osoblja ili
12 da bude jasno, da se vratimo na 5 i 6, medicinsko osoblje.

13 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Hvala. Gospodin Bourgon?

14 G. BOURGON: [simultani prevod] Strana 28, red 10. Spominje se "kapetan
15 I. klase Nikolić". Svjedok kaže: "Momir Nikolić". To je sam...samo za područje
16 Zvornika i želio bi da se to razjasni.

17 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Hvala. Svatko se složio s tim,
18 pretpostavljam i molim da nastavimo.

19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 G. McCLOSKEY: [simultani prevod] Sljedeći dokument, od 03. jula, 1995.,
2 65ter 2556, isto tako po...blok-potpis generala Miletića. Počinje sa: "Ovim Vas
3 obavještavamo da smo odobrili kretanje konvoja UNPROFOR-a, broj 'taj i taj' iz
4 Srebrenice u Zagreb 04. jula, kroz Bratunac i Zvornik.

5 Nismo odobrili vraćanje konvoja 05. jula."

6 I onda opisuje sastav. Gdje se ovo uklapa?

7 O: U ovom trenutku je vrlo jasno, u vremenskoj liniji, za vremensku
8 operaciju vezanu za Srebrenicu. Do kraja juna i 02. jula, Glavni štab i Drinski
9 korpus su spremni u, za planiranje vojne operacije protiv Srebrenice. Mislim da
10 je baš toga... 02. ili 03. izdato naređenje za upozorenje. I oni tu priznaju da
11 planiraju vojnu operaciju na tom području na...narednih dana i to je dio šireg
12 programa - da će dopustiti da snage UN-a izađu bez problema, ali se niko ne
13 vraća.

14 P: U redu. Da sada pogledamo sljedeći dokument, 65ter 230. To nije jedan
15 od onih dokumenata koje smo gledali; to je jedan drugi dokument o kojem ste
16 govorili ranije. To je dokument pod imenom Vidoja, pukovnika Vidoja Blagojevića,
17 a datum je 4. juli. Naslov je: "Analiza borbene gotovosti u prvoj polovini
18 1995." Samo bih želio da Vas pitam o jednoj stvari: Na B/H/S-u to je strana 31,
19 a na engleskom strana 8. To je 4. paragraf. Kaže: "U zoni odgovornosti brigade,
20 formiran je kontrolno-propusni punkt za kontrolu svih međunarodnih organizacija
21 pri ulasku i izlasku iz enklave Srebrenica. Ovaj punkt funkcioniše u skladu sa
22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 naređenjima Glavnog štaba VR...VRS-a i uputstvom, naređenjem komandanta
2 brigade."

3 Da li se s tim slažete?

4 O: Da.

5 P: Kako se to uklapa u ono što ste nam ranije govorili?

6 O: Vjerujem da to tačno odražava upravo ono što sam rekao.

7 P: Da li je Blagojević komandant Momira Nikolića u to vrijeme?

8 O: Da, gospodine. Ustvari, pukovnik Blagojević je preuzeo komandu nad
9 Bratunačkom brigadom krajem maja, početkom juna 1995. Dakle, on je bio komandant
10 na terenu otprilike 4 ili 5 sedmica kada je ovo napisano.

11 P: Da se sada vratimo na taj drugi konvojski dokument: broj 2558 sa
12 liste 65ter. Datum je 05. juli 1995.. Blok-potpis: pukovnik Miletić.

13 Imamo tu /?jedan/ komentar na kraju, kada se opisuju različiti, vjerujem
14 odobreni konvoji. Kaže: "Provjerite ih i onemogućite... i omogućite im da putuju
15 duž odobrenih puteva. Mora se konvoj 'taj i taj', broj 4 provjeriti vrlo
16 temeljito na žutom mostu i, isto tako, ako nađete - da se spriječi foto- i
17 video-materijal da se iznese. Ako nađete, konfiskujte taj materijal i
18 informišite VRS."

19 U kontekstu 05. jula, kakva je Vaša analiza ove izjave pukovnika
20 Miletića.

21 O: 5. jula 1995., mobilne snage VRS-a koje su bile raspoređene u
22 Srebrenici da bi se započela narednih dana borbena operacija, u tom trenutku,

23
24
25
26
27
28
29
30

1 oni su se već približavali svojim konačnim položajima i pripremali se za svoje,
2 za startne položaje. Sasvim sigurno general Miletić je toga svjestan i njega
3 brine..., odnosno oni žele da budu sigurni da niko iz UN-a koji odlazi iz
4 enklave, možda snimi te vojne snage i, na neki način, kompromi... ugrozi
5 bezbjednost ili tajnost te operacije.

6 P: Da sada pogledamo 2570 - još jedan dokument vezan za konvoj, 18.
7 juli, 1995. Znači, preskočili smo jedan period vremena i došli do 18. jula. Ovo
8 je ponovo general Miletić; upućeno je komandama vojne pošte... vojnih pošta
9 Sarajevo, Vlasenica i Bileća. Govori se o raznim konvojima i mjestima kao i o
10 onome što je pod brojem 3 gdje se spominje Bratunac 19. jula - da se prati
11 medicinska evakuacija: "Sljedeći tim će putovati u vozilima UNHCR-a." I tu se
12 nalazi nekoliko imena i onda kaže:

13 "Bilješka: Vezano za ovo putovanje, orga...organi bezbjednosti 1.
14 Bratunačke brigade potrebno je stalno da prate njihovo kretanje i aktivnosti. Ne
15 smiju ići sami nigdje. Ograničiti im kretanje, ali biti vrlo ljubazan." Dakle,
16 drugim... organi bezbjednosti da ih usmjeravaju prilikom njihovog kretanja. Ovo
17 je jasno samo po sebi, ali možete li objasniti zašto Miletić koji zamjenjuje
18 načelnika štaba daje ovo uputstvo, jasno, bezbjednosti? Kako se to uklapa u onoj
19 analizi o kojoj smo govorili - o profesionalnom nadzoru roda bezbjedn... službe
20 bezbjednosti, odnosno komandanta?

21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Gospođo Fauveau.
2 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod] časni Sude, kao prvo, ovo je sugestivno
3 pitanje. Ja se ne protivim tome da svjedok nama objasni kome je taj dokument
4 poslan i kako je on onda proveden. To je u redu. Međutim, tužilac nije taj koji
5 treba da kaže da su tu uputstva koja su data organu bezbjednosti.
6 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Gospodine McCloskey.
7 G. McCLOSKEY: [simultani prevod] To stoji na dokumentu, ali ne moram se
8 oko toga prepirati.
9 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Izvolite, gospođo Fauveau.
10 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod] časni Sude, ako treba da nastavimo ovu
11 diskusiju, onda svjedok ne bi trebao da bude prisutan, ali ja ne vjerujem da
12 tužilac treba da tumači ovaj dokument na ovaj konkretni način.
13 G. McCLOSKEY: [simultani prevod] Mogu da odgovorim na to. Vezano za ova
14 putovanja, organi bezbjednosti Bratunačkog 1. bataljona moraju stalno pratiti
15 njihovo kretanje i aktivnosti. Ja samo ponavljam ovo uputstvo organu
16 bezbjednosti. I mislim da to nije nefer zaključak na osnovu onoga što se nalazi
17 u dokumentu.
18 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod] Ali da li je taj dokument bio upućen
19 komandi brigade, organima bezbjednosti - kome je on upućen?
20 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Mislim da se krećemo u krugu. Da ja sam
21 postavim pitanje.
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 Nakon što smo pročitali paragraf... nakon što ste ga i Vi pročitali,
2 gospodine Butler, šta Vi zaključujete iz njega?

3 SVJEDOK: Pukovnik Miletić, odnosno general-major Miletić u ovom slučaju,
4 i to odražava činjenicu da ovaj medicinski tim se nalazi u Bratuncu, da on
5 očekuju da ljudi iz bezbjednosti iz Bratunačke brigade ograniče njihovo kretanje
6 što je sasvim logično kada imamo na umu šta se događa u Bratuncu toga dana.

7 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Kome je to upućeno?

8 SVJEDOK: Ova direktiva je upućena u odgovarajućem kontekstu vojske.
9 /?Poslata/ je na vojnu poštu u Vlasenici. To je vojna pošta za Drinski korpus.
10 To je VP 1111.

11 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Hvala, mislim da možete prijeći na
12 sljedeće pitanje.

13 G. McCLOSKEY: [simultani prevod]

14 P: Čuli smo da li je u okviru dužnosti osobe koja zastupa načelnika
15 štaba da izdaje ovakvu vrstu uputstva?

16 O: Da, gospodine.

17 P: U redu. Da pređemo na sljedeći dokument, 2575.

18 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Imate još dobrih deset minuta prije
19 pauze. Međutim, ako želite da krenemo na pauzu... kad želite, možemo to
20 napraviti.

21 G. McCLOSKEY: [simultani prevod] Pa sad sam taman stigao sjesti malo.
22 Htio bih proći kroz ove dokumente malo, ako je moguće. Ne znam da li ćemo
23 uspjeti, ali...

24

25

26

27

28

29

30

1 P: Dakle, dokument 2575, 20.07.1995., vojnoj pošti 711 i 7590. Sada više
2 nismo unutar nekih naših datuma, ali ipak - ovdje ovo ima veze sa odlaskom
3 generala Nikolaia u Potočare 21., ponovo general Radivoje Miletić.

4 Dakle, s čime ovo možete povezati?

5 O: Riječ je samo o tome da se ovdje vidi odraz glavnih, zadnjih
6 pregovora i povlačenja nizozemskog bataljona iz Potočara. Mislim da je to se
7 odvijalo 22. i 23. jula.

8 P: Dakle, ovdje imamo razliku u odnosu na ono o čemu smo ranije
9 govorili. Ne radi se o ograničavanju kretanja konvoja niti ima veze sa
10 bezbjednosti snaga. Mislim da nema veze ni sa...

11 Šta sad vidimo - ka...kojim se područjem sada bavi general Miletić?

12 O: Ponovo je riječ o povlačenju snaga nizozemskog bataljona UN-a.
13 General Mladić lično je bio uključen u sporazume sa generalom Smith...Smithom da
14 se to sprovede. Ovdje general Miletić sprovodi šira uputstva svog komandanta,
15 generala Mladića.

16 P: Sljedeći dokument, 2573. Ne vidim datum ovog dokumenta. Mislim da se
17 radi o sličnom dokumentu koji ste odabrali. Da li imate nešto drugo što želite
18 spomenuti? Tu se također pominje general Nikolai.

19 O: Da, gospodine. Ovdje se vidi da konvoj sa generalom Nikoalijem ulazi u
20 područje. Također se vidi da je odobrenje za konvoj u vezi sa povlačenjem
21 nizozemskog bataljona iz Potočara 2. jula.

22 P: U redu. A sada, prelazimo na 26.07.1995. To je 2661. Opet potpis:
23 general Miletić, tj. on je uključen. Ono o čemu sam Vas želio pitati je na 2.

24
25
26
27
28
29
30

1 strani u verziji na B/H/S-u. Govori se o još jednom konvoju, grupi koja je
2 propuštena: "Napomena: Obavezujem komandanta 1. Bratunačke lake pješadijske
3 brigade da odredi predstavnika iz svog sastava koji će prisustvovati sastanku u
4 Bratuncu i Srebrenici i pratiti kretanje ekipe UNHCR-a."

5 Molim Vas, recite o čemu se tu radi. Ako se sjećate... Molim Vas,
6 pogledajte dokument.

7 O: U okviru ove poruke, ovdje je riječ o tome da međunarodna zajednica,
8 cijeli niz timova ulazi na područje, traži zarobljenike, traži one osobe koje je
9 zarobio /?VRS/ nakon događaja u Srebrenici, u sklopu svojih međunarodnih
10 dužnosti da identificiraju i popišu te pojedince. U ovom trenutku, 26-og, VRS
11 /?izvršava/ zahtjeve međunarodne zajednice i pušta te osobe da uđu u zemlju.

12 P: U redu. Sljedeće: 27. juli 1995. 2586. Sjetit ćete... Da li ćete se
13 sjetiti zbog čega ste ovaj dokument smatrali važnim?

14 Čini se da odobravaju ruski vojnici...

15 O: Da. Značajno je bilo to da primjene u odnosu na snage UN-a nisu bile
16 jednake za sve. Uglavnom, ruski, ukrajinski mirotvorci su imali puno veću
17 slobodu kretanja nego njihovi kolege iz Zapadne Evrope.

18 G. McCLOSKEY: [simultani prevod] Predsjedavajući, sada bi bio povoljan
19 trenutak za pauzu.

20 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Svakako.

21 Idemo na pauzu od 25 minuta.

22 G. McCloskey, tražili ste 14 sati. Kako napredujete zasad? Jučer ste
23
24
25
26
27
28
29
30

1 potrošili 3 sata i 12 minuta. Danas još nisam izračunao, ali kako ide?

2 G. McCLOSKEY: [simultani prevod] Mislim da je u redu. Ulazimo u
3 pojedinosti dokumenata za 12., 13., 14. i 15., tek... I onda, ne znam kako će
4 onda izgledati situacija kad se time budem bavio. Mislim da ćemo veći dio tjedna
5 provesti s njime. Ja ću, naravno, uz to što budem išao dalje, vidjeti da li se
6 nešto može skratiti.

7 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Ovo Vam kažem zbog toga što morate biti
8 svjesni. Vi jeste svjesni procjena timova Obrane koje su oni dostavili.

9 G. McCLOSKEY: [simultani prevod] Bogami, jesam.

10 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] U redu, pauza od 25 minuta.

11 SUDSKI SLUŽBENIK: [simultani prevod] Ustanite!

12 ... Početak pauze u počela u 12.29h

13 ... Sjednica nastavljena u 13.01h

14 SUDSKI SLUŽBENIK: [simultani prevod] Izvolite sjesti.

15 G. McCLOSKEY: [simultani prevod] Hvala, gospodine predsjedavajući.

16 P: Gospodine Butler, prijeđimo na dokumente Zvorničke brigade koji
17 govori o re... ograničenju gonvoja...konvoja. Prvi je 5D00320, datum je 02.
18 april, dva /sic/ 1995.. To je redovni borbeni izvještaj koji je poslao pukovnik
19 Vinko Pandurević. Počinje u 07.30h: "Poturice su iz pravca Crnih stena..." i
20 tako dalje. Ne zanima me to... o tomu ćemo nešto kasnije. Ove pogrdne komentare
21 "poturice" ćemo kasnije komentirati, ali idemo sada na odlomak broj 10 ovoga
22 dokumenta koji govori o UNPROFOR-u i humanitarnim konvojima koji prelaze
23 granične prijelaze.

24

25

26

27

28

29

30

1 Kaže ovdje: "UNPROFOR-ov konvoj na putu za Banju Koviljaču i Srebrenicu,
2 dva vozila, četiri vojnika... vojnika otišli su i nose sterilizator koji je otet
3 nizozemskom bataljonu.".

4 Kako biste komentirali ovaj postupak sa sterilizatorom?

5 O: To pokazuje u ovome kontekstu da nije samo Bratunačka brigada na
6 žutom mostu koja primjenjuje ove metode i direktive protiv Ujedinjenih naroda i
7 konvoja već su to i druge jedinice. U ovome slučaju, moje mišljenje je da je
8 vrlo teško pripisati vojnu ili bilo... ili sličnu neku svrhu sterilizatoru. To
9 nije vojna oprema.

10 P: Da pogledamo drugi dokument, 5D00321. Još jedan regularni, redovni
11 borbeni izvještaj Zvorničke brigade, potpisan od strane gospodina Pandurevića.
12 Opet ne želim ulaziti u vojničke detalje, ali u odlomku 10 kaže: "Prolazak
13 konvoja UNPROFOR-a i drugih humanitarnih organizacija kroz Karakaj", i zatim
14 slijedi lista tih i kaže: "Na ruti od Beograda do Srebrenice oduzeto je
15 sljedeće: deterdženti, cigarete, šamponi, itd."

16 Što mislite o ovome?

17 O: Komentar je isti kao i prije. To s...je jednostavno nešto što nije
18 imalo nikakvu vojnu svrhu, bar na prvi pogled, a oduzeto je.

19 P: Dobro, idemo sada prijeć' na novo područje. Pokazat ću Vam dokumente
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 i pitat ću Vas da li odražavaju namjere prema srebreničkom kraju odnosno
2 Srebrenici. Dokument je 65ter 2920. To je izvještaj komandanta 1. Zvorničke
3 brigade, pukovnika Pandurevića, a naslov je... poslan je Drinskom korpusu, a
4 naslov je: "Uspjesi naših snaga u borbenim dejstvima pri suzbijanju
5 neprijateljske ofanzive."

6 Ako pogledamo original i engleski prijevod, čini se da je Drinski korpus
7 nešto što je napisano na crti, rukom. Što mislite o tome?

8 O: Kao što sam ranije svjedočio, praksa u mnogo ovih dokumenata, a
9 naročito ako su bili upućeni različitim organizacijama; praksa je bila da se
10 ostavi crta i onda se dodalo rukom imena svih tih organizacija. To je praksa,
11 administrativna praksa koja je bila... koja se koristila u to vrijeme, koliko je
12 meni poznato.

13 P: Neću čitati cijeli ovaj dokument, ali želio bih pročitati jedan
14 njegov dio i pitati Vas. Počinje ovako: "Došao je trenutak kad treba natrag
15 zadobiti srpsku zemlju od poturica i to će se konačno dogoditi u ovom području
16 odlučnom akcijom naših snaga." Nar...naravno, neprijateljima ne treba dozvoliti
17 da prijete Srbima u ovome području tako da narušavaju prethodno do...potpisane
18 dogovore o primirju. I zatim govori o medijima, spominje se riječ "poturice" i
19 onda konačno, u zadnjoj rečenici u tome paragrafu kažu: "Ne treba biti
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 kratkovid i ne treba ignorirati situaciju da je ovo nama šans...šansa da ih
2 izguramo zauvijek. Jer oni to traže - da ih stavimo pod kontrolu u ovom
3 području." I onda ide dalje, kaže: "Moramo im za sva vremena izbrisati nadu
4 'Muslimanija do Drine i Save', omogućiti našem narodu da se vrati na svoja
5 vjekovna ognjišta." Onda opet se spominje "poturice". Komentari: "Adekvatni
6 odgovori naših snaga, znači da neće biti mira i sigurnosti u Semberiji i
7 Podrinju dok se ne pobijede poturice i dok ih se ne otjera iz ovoga kraja."

8 Što... Kako Vam se čine ove poruke u ovome dokumentu? Što mislite o
9 tome?

10 O: Prvo, ovaj dokument ilustrira ono što se u terminologiji Sjedinjenih
11 Američkih Država može nazvati 'komandnom klimom ove brigade', odnosno to je
12 onako kako komandant gleda na ova pitanja. Ja vjerujem da je ova poruka... ona
13 nije tajna, ali da je doprla do svih vojnika u Zvorničkoj brigadi u nekakvom
14 obliku. Ako se sjetim svojeg prethodnog svjedočanstva o ovome i kad sam rekao da
15 je komanda nešto što je osobno i da principi komandovanja u JNA su bili: osobna
16 hrabrost, stavovi, ponašanje... ovo je klasični primjer dokumenta koji odražava
17 takvo ponašanje, takve stavove koje komandant brigade je želio unijeti u svoj
18 način komandovanja.

19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 P: Ali vidimo to u svim ratovima. Recimo, na CNN-u gledamo kako vođe
2 različitih skupina komentiraju etničko porijeklo svojih neprijatelja. Da li
3 takva stvar, takav primjer ima nekakvu, nekakav efekt na ljude ili je to
4 jednostavno riječ, prazno slovo na papiru?

5 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Gospodine Haynes.

6 G. HAYNES: [simultani prevod] Ovo je malo se udaljava od onog o čemu
7 svjedoči ovaj svjedok. Možda bismo mogli biti od gospodina McCloskoga iz kojeg
8 je ovo organa poteklo, da li je on ikada razgovarao sa bilo kime o sadržaju, da
9 li on zna što su to "poturice", otkud to potiče.

10 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Gospodine McCloskey.

11 G. McCLOSKEY: [simultani prevod] Ja ću ovako pitati: Da li ono što radi
12 komandant, da li to ima utjecaja na vojnike?

13 G. HAYNES: [simultani prevod] Primjedba: To je već pitano i odgovoreno.

14 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Dozvolite da se konzultiram sa svojim
15 kolegama.

16 [Sudije vijećaju]

17 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Gospodine McCloskey, gospodin Haynes.
18 Razgovarali smo o tome i naš je stav da nas ovo pitanje ne zanima i nije nam
19 svrhovito.

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 G. HAYNES: [simultani prevod] Hvala lijepo.

2 G. McCLOSKEY: [simultani prevod]

3 P: Gospodine Butler, prijeđimo na kraj ovoga dokumenta. Vidjet ćete tu
4 komentar o kojem Vas želim nešto upitati. Na samome kraju kaže: "Skupimo svoje
5 snage odlučno i usredotočimo se na najvažniji cilj u ovome trenutku, a to je
6 otjerati neprijatelja zauvijek iz ovoga područja i pobijediti ga zauvijek. To je
7 jedina garancija naše slobode i preživljavanja u ovim prostorima."

8 Oko 25. aprila, možete li nam reći što, ako znate nešto, o...iz
9 dokumenata? Da li se već počelo događati nekakvi pokreti prema Srebrenici u
10 smislu... da li Vojska Republike Srpske ima namjeru bi...prije, za vrijeme kad
11 je ovaj dokument sastavljen ili poslije, neposredno poslije... da li se nešto
12 događa?

13 G. HAYNES: [simultani prevod] Ovo je sugestivno pitanje i to strašno
14 sugestivno.

15 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Gospodine McCloskey.

16 G. McCLOSKEY: [simultani prevod] Da li ste vidjeli neke dokumente koji
17 idu u prilog ovome zadnjem para...paragrafu, a to je da je cilj da se otjera
18 neprijatelj iz Srebrenice?

19 G. HAYNES: [simultani prevod] I dalje je to užasno sugestivno pitanje.

20 G. McCLOSKEY: [simultani prevod] Ne vidim kako. Kako je to sugestivno?

21 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Prvo je bilo možda malo sugestivno, ali
22 drugo je potpuno u redu.

23 G. McCLOSKEY: [simultani prevod]

24 P: Gospodine Butler, drugo pitanje.

25

26

27

28

29

30

1 O: Dozvolite da ga ja pročitam.

2 P: Nemojte se obazirati na ono gdje sam koristio Pandurevićevu
3 termi...terminologiju. Drugo pitanje.

4 O: Dokument odražavaju cilj onako kako je on artikuliran u direktivi
5 broj 7 i kako govorimo o pitanju objavljivanja borbenih zapovijesti u smislu
6 direktive za napad protiv Srebrenice, ja nisam vidio tako jasan jezik, ali to su
7 vojni...vojne manifestacije ovoga cilja.

8 P: Idemo na sljedeći dokument o kojem ste govorili. To je 65ter dokument
9 broj 204, 4... to je dokument komandanta Drinskog kom...korpusa; datum je 15.
10 maj, broj dokumenta je 204. Neposredno nakon ovog posljednjeg.

11 Poslano je različitim brigadama, odnosno svim brigadama u tome korpusu,
12 Drinskom korpusu. Tražim Zvorničku brigadu, evo je. Ne vidim Zvorničku brigadu,
13 ali mnoge brigade u Drinskom korpusu su dobile ovaj dokument; ne vidim baš
14 Zvorničku. U ime zamjenika komandanta Radoslava Krstića; neću Vas pitati o tome
15 što je zamjenik komandanta - o tome ste već govorili. Ovaj... ova naredba
16 naslovljena je "Stabilizovanje obrane i stvaranje uslova za oslobađanje
17 enklave". Kakve namjere indi... na kakve namjere upućuje ovaj dokument kad se
18 radi o enklavi?

19 O: 15. maja 1995. u to vrijeme je štab komande Drinskog korpusa bio vrlo
20 svjestan direktive 7 i cilja da enklave treba konačno zauzeti. Oni su shvatili,
21 na osnovu svojih tadašnjih borbenih položaja da ne mogu odmah započeti s
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 vojnim operacijama imajući na umu taj cilj i da će, u određenom stepenu, morati
2 da postoji niz preliminarnih naredbi i operacija kako bi se postavio okvir za
3 vojnu operaciju zauzimanja Srebrenice. I to dakle predstavlja /?jedno/ od onih
4 naređenja poduzimanja nužnih koraka kako bi se provodile operacije koje će
5 konačno dovesti do postavljanja pozornice kada vojna operacija protiv enklave
6 može biti ostvarena.

7 P: Molim da pogledamo stranu 2 na engleskom i 1 na B/H/S-u. Po naređenju
8 generala Živanovića - neću ulaziti u sve detalje jedinice, ali izgleda da se
9 govori o korištenju snaga oko žepe, enklave žepa. Nakon toga, otuda, kaže dalje
10 i govori o nastavku napada prema Srebrenici.

11 Kojeg je reda ovaj plan operacija? U smislu enklava, koliko Vi možete da
12 kažete?

13 O: U ovom konkretnom naređenju predviđa se da će početne vojne operacije
14 biti orijentirane u pravcu žepe, za razliku od Srebrenice. U kontekstu onoga što
15 se događalo u to vrijeme na terenu, to je bilo poprilično logično.

16 P: U redu. Da sada pređemo na dokument 20... 2892. To je dokument
17 komande Drinskog korpusa, 16. maja, "hitno", redovni borbeni izvještaj upućeno
18 Glavnom štabu. To je negdje oko 6.30h popodne. Vidimo da je tada primljeno od
19 nekoga. Znači, negdje u to vrijeme. Da li ima ikakva indicija u ovom dokumentu o
20 saznanjima odnosno o prenošenju Glavnom štabu informacija o ovoj operaciji

21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 vezanoj za operaciju Srebrenica i Žepu..., a posebno kad se ima na umu komentare
2 o stanju borbene gotovosti?

3 O: Da, gospodine. To odražava da postoje stalne pripreme u skladu sa
4 Vašim naređenjem - tako se kaže.

5 P: A koja je svrha borbenog izvještaja Drinskog korpusa da se šalje
6 Glavnom štabu?

7 O: Svrha tih redovnih i izvanrednih borbenih izvještaja jesu način da
8 niža komanda obavještava višu komandu o tome kakve su akcije poduzete, kakva je
9 situacija na terenu. Naređenja i izvještaji - to su sve, to sve di...
10 predstavlja dio te šire komande, odnosno komandne doktrine, odnosno sada ne mogu
11 da se sjetim boljeg pitanja, odnosno pitanja verifikacije. To je jedan od
12 mehanizama pomoću kojih nadređeni verificiraju da su naređenja i uputstva koje
13 su dali izvršena od strane podređenih. Znači, izvještaji su u funkciji
14 verifikacije.

15 P: Koliko je to značajno?

16 O: To je fundamentalni osnov komande. Ja sam... mislim da sam jučer
17 rekao da naređenja i direktive i uputstva ne mogu biti davani u vakuumu, da
18 nadređeni imaju odgovornosti prema doktrini JNA i VRS-a, kako je primjenjivana,
19 kako bi osigurali da će njihova naređenja biti adekvatno primijenjena.

20 P: Vidjet ćemo, uskoro, nakon ovoga da imamo jedan dokument koji ide od
21 Glavnog štaba u ured Predsjedništva, otprilike o istim stvarima. Imate li još

22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 nešto dodati Vašoj analizi vezano za ta konkretna... te konkretne izvještaje.

2 O: Vojska nije bila jedina agencija, jedina institucija koja je imala
3 mandat da izvještava o iz... aktivnostima u borbenim zonama. Posebno u ovom
4 dijelu u maju 1995. situacija je bila blizu otvorenog nepovjerenja između
5 rukovodstva vojske i političkog rukovodstva Republike Srpske. Kako bi osigurali
6 da je priča koju dobivaju o borbenim zonama od vojske tačna, politički organi
7 Republike Srpske su koristili urede RDB-a tj. aparata unutrašnje bezbjednosti
8 Republike Srpske da takođe obavještava o akcijama i aktivnostima na borbenom
9 polju putem kanala Ministarstva unutrašnjih poslova.

10 To bi, naravno, dalo predsjedniku Republike i političkom rukovodstvu
11 jedan drugi izvor informacija pomoću kojeg mogu verificirati ono što im govore
12 Glavni štab i vojska i da li je to tačna reprezentacija situacije.

13 P: Da se sada vratimo na dokument 205 sa liste 65ter. Da pređemo na taj
14 dokument. To je dokument koji je od 16. maja 1995. što je malo kasnije. U toku
15 dana, negdje 8.25 popodne, odnosno uveče, to se vidi na kraju dokumenta. Naslov
16 je "Stabilizacija obrane oko Žepe i Srebrenice - dopuna naređenja".

17 Kad pogledamo dole niže, kaže: "Zbog nedostatka dovoljnog broja snaga za
18 potpunu realizaciju zauzimanja enklava Žepa i Srebrenica i stvaranje uslova za
19 oslobađanje enklava. Gore navedeno naređenje dopunjuje se i mijenja u sljedeće:
20 Planirana aktivna dejstva u Srebrenici i radovi..." - onda se govori o

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 jedinicama koje su uključene - "da se vidi da li su snage dovoljno ojačane."

2 Šta to Vama govori, šta se to događa na terenu?

3 O: U vrijeme kada je ovaj niz naređenja poslan na teren, bosanski
4 Muslimani, I. korpus u Sarajevu je započeo veliku ofanzivu na tom dijelu ratišta
5 i ono što vidite u drugim dokumentima vezanim za ovaj vremenski period jeste da
6 je veći broj tih snaga koje su bile po...trebale da se uključe u te aktivnosti,
7 ustvari povučene i poslone na ovaj kritičniji po...dio ratišta.

8 P: Sada bih želio da Vam skrenem pažnju na neke karte o kojima ste dali
9 komentare u...iz kolekcije, zbirke Drinskog korpusa vezano za enklave Srebrenica
10 i Žepa. Pokušat ćemo to koristiti preko sistema elektronske sudnice. Gospodine
11 predsjedavajući, imam tri karte i... u punoj veličini i na formatu A3. Ako biste
12 željeli da Vam ih damo, to ćete moći vidjeti u sistemu elektronske sudnice, ali
13 nećete imati cijelu sliku kada se... kada se to gleda na elektronskoj sudnici.
14 Mi to imamo ovdje - ako želite, onda Vam to možemo dati, a Obrana je te
15 dokumente već dobila.

16 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Da, molim vas. Da li to i timovi Obrane
17 imaju?

18 G. McCLOSKEY: [simultani prevod] Da, oni imaju kolor-karte u punoj
19 veličini.

20 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] To je dobro.

21 G. McCLOSKEY: [simultani prevod] Mi imamo isto tako ove karte u koloru,
22 ali su nešto manje pa se s njima lakše barata u sudnici.

23
24
25
26
27
28
29
30

1 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Hvala.

2 G. McCLOSKEY: [simultani prevod] Rečeno mi je da su ovo mali formati,
3 imamo i veće ako ih želite. Da vidimo kako to funkcioniš... ovaj koji... prva
4 karta koja je u sistemu elektronske sudnice jeste 65ter broj 1500.

5 P: Ali prije nego što dobijemo sliku, gospodine Butler, imamo malo
6 vremena...

7 G. McCLOSKEY: [simultani prevod] Ispričavam se, mislio sam da imamo
8 četiri, ali nemamo. Pogriješio sam.

9 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Imate mnogo vremena da to popravite do
10 sutra.

11 G. McCLOSKEY: [simultani prevod] Naravno da hoćemo, gospodine
12 predsjedavajući. Mislim da smo tu četvrtu slučajno dali gospodinu Butleru.

13 Ustvari... postoji verzija prijevoda na engleski ovoga, što bi također
14 trebalo da imamo, ali mogli bismo da počnemo sa ovom slikom enklave Srebrenica
15 koju imamo. Molim da je malo uvećate. Na vrhu je naslov: "Raspored naših
16 neprijateljskih kao i snaga UNPROFOR-a oko enklava Srebrenica i Žepa". Ako
17 pažljivo pogledamo ove oznake...

18 Gospodine Butler, jeste li imali priliku da pogledate ovaj dokument u
19 pripremi za svoje svjedočenje?

20 O: Jesam.

21 P: Da li ste mogli da utvrdite ikakav datum na ovom dokumentu?

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 O: Ovi dokumenti sami po sebi nemaju datum. Postoji plan, komentar vezan
2 za /?Sušica 95/, kao i komentar vezan za general-majora Milenka Živanovića, tako
3 da ja mislim da su ti dokumenti prvobitno napravljeni negdje oko marta ili
4 aprila 1995.

5 P: Nemamo još uvijek dokumenta koji kaže "Sušica 95". Tu je... su
6 samo... to je samo raspored snaga. U tom kontekstu, kada pogledate enklavu
7 Srebrenica i Žepa i snage koje su tamo navedene, oni poprilično dobro odgovaraju
8 jedinicama i brojnom stanju 28. divizije i jedinicama u Žepi, kako smo to
9 shvatili, negdje početkom januara, februara, marta 1995.

10 P: Najinteresantnije na ovom dokumentu jeste da vidimo male krugove oko
11 čitave enkl... ruba enklave. Izgleda kao da je UN označeno u tim krugovima. Da
12 li ste imali priliku da to proučite i da vidite u bilo kojim drugim materijalima
13 i da zaključite šta te oznake znače?

14 O: Na ovoj konkretnoj mapi, u lijevom uglu, na engleskom jeziku, u
15 prevodu na engleski, označava se šta su ovi simboli. To su kontrolni punktovi
16 UN-a.

17 P: Da li znate da li to tačno odražava mjesto na kojem su se nalazili
18 kontrolni punktovi UN-a - recimo u junu 1995.?

19 O: Da, koliko je meni poznato - da.

20 P: Možete li nam reći - zamolio bih samo da se vratimo na Srebrenicu
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 - možete li reći koji od njih i da li je ijedan od njih osmatračnica Echo?

2 O: Osmatračnica Echo...

3 P: Sada ćete to moći da označite, sada imamo novi sistem - to sam Vam
4 spomenuo. Poslužitelj će Vam pomoći, pa bih Vas zamolio samo da zaokružite ono
5 mjesto koje mislite da predstavlja osmatračnicu *Echo*.

6 O: Ako sam to tačno zaključio...

7 P: Molim Vas da tu stavite svoje inicijale i datum s desne strane.

8 O: To je 15. danas? Danas je 15.?

9 P: Da, petnaesti.

10 Jeste li imali prilike da pogledate neki drugi dokument UN-a i da
11 uporedite lokacije osmatračnica sa ovom kartom?

12 O: Da, moj primarni izvor informacija UN-a su dokumenti UN-a koji su
13 vezani za inicijalne holandske izvještaje o padu Srebrenice, a datum mu je iz,
14 negdje iz 1996. Tu se nalazi jedan dokument. Na poledini tog dokumenta se navodi
15 koje su identifikacije i koja su mjesta tih kontrolnih punktova.

16 P: Sada bih Vas zamolio da pogledamo sljedeći dokument. To je dokument
17 65... Ustvari, recite, oprostite... da se ovo sada spremi.

18 Znači sada dokument 65ter 2885. I dok se taj dokument pojavljuje, ja ću
19 Vam samo ukratko nešto reći na engleskom. Naslov je: "Borbeni plan Drinskog
20 korpusa za Sušicu".

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 U lijevom uglu stoji: "Odobravam. Komandant Ratko Mladić.", ali nema
2 potpisa.

3 PREVODILAC: Prevodilac nije siguran da li je Sušica ili Sutjeska.

4 P: Onda se tako... isto tako kaže "Vojna tajna. Strogo povjerljivo.
5 Sušica."

6 I Sud je već ranije vidio nešto slično iz drugih karti i na sebi ima
7 razne mar...oznake, crvene strelice i prije nego što pređemo u detalje: jeste li
8 ikada čuli za operaciju Sušica?

9 O: Mislim da je ta operacija spomenuta ili u direktivi 7 ili 7-1.

10 P: U redu. Da li su nekada mijenjali nazive borbenih planova?

11 O: Da, jesu.

12 P: Možete li... da li postoji datum ovdje, da li ste mogli da nađete
13 datum?

14 O: Mislim da ovdje također nemamo konkretan datum.

15 P: Možete li bilo kako povezati s nekim periodom, zahvaljujući Vašoj
16 analizi?

17 O: Kao što sam već ranije rekao, mislim da je to bilo negdje u martu ili
18 aprilu 1995, da je ova karta originalno napravljena. Međutim, ako pogledamo
19 područje enklave Žepa, tamo ćemo primijetiti niz oznaka običnom olovkom. Ako se
20 one usporede sa prethodnim nizom dokaznih predmeta u vezi sa Drinskim korpusom
21 za period 15.-16. maj 1995. - te oznake olovkom označuju...

22 P: Izvinite.

23

24

25

26

27

28

29

30

1 G. McCLOSKEY: [simultani prevod] Samo da bi svi vidjeli, molim da se to
2 digne, da se malo uveća, da se vide ta oznake običnom olovkom. Malo sjevernije
3 od Žepe... evo tu. To je sad savršeno. To je upravo to.

4 P: Oprostite što sam Vas prekinuo. Dakle, kako tumačite ove oznake
5 olovkom?

6 O: Pa, one se uglavnom poklapaju sa jedinicama koje su identificirane na
7 onim naređenjima od 15. i 16. maja gdje se navode pravci napredovanja. Dakle,
8 izgleda da je neko skinuo ovaj plan sa police - sada, da li je on bio odobren
9 ili nije - i počeo koristiti, barem dijelove ovog plana kao temelj za operaciju
10 u maju.

11 P: Ukratko, ne bi želio da sada ulazimo u vojne manevre, ali... napad u
12 julu 1995. odakle je krenuo? Da li se ovaj plan napada... da li je sličan tome,
13 za Srebrenicu?

14 O: Ima nekih razlika u odnosu na Srebrenicu. U smislu toga odakle je
15 krenuo napad. Više snaga se nalazilo na južnom i istočnom dijelu enklave, a
16 ovdje napad dolazi više iz sjeveroistočnog smjera, dakle sa sjeverozapada,
17 zapravo, prema jugoistoku. Sad, da li je to zbog terena ili zbog prisustva nekih
18 drugih borbenih snaga, oni su u julu 1995. odlučili da promjene malo pristupne
19 pravce.

20 P: A kada je riječ o Žepi, šta možete reći o tome?

21 O: Što se Žepe tiče, to se poklapa u nevjerovatnoj mjeri i kad
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 razmotrimo područja oko Žepe, ono je veoma ograničavajuće za kretanje vojnih
2 snaga pa to je zašto... objašnjenje zašto tako stvari ostaju.

3 P: Da pogledamo onda ovu zadnju kartu u seriji. To je 65ter, dokument
4 2884. Dok čekamo da se on pojavi... Ovdje vidim naslov: "Izvod plana dejstva
5 artiljerije Drinskog korpusa prema enklavama Srebrenica i Žepa. Vojna tajna.
6 Strogo povjerljivo. Sušica 95." Tu imamo tablice paljenja i razne oznake
7 posvuda.

8 Da li ste imali priliku da pregledate i ovu kartu?

9 O: Da, gospodine, jesam.

10 P: Možete li je povezati sa onim prethodnim kartama označene "Sušica"?

11 O: Ovo je grafički prikaz plana artiljerijske podrške za ovu konkretnu
12 operaciju.

13 P: U redu. Što su, ako nam možete objasniti... ustvari samo malo.

14 G. McCLOSKEY: [simultani prevod] Dajte da prvo povećamo samu Srebrenicu,
15 da uvećamo tu enklavu... nešto manje... malo na ekranu.

16 P: Možete li nam reći što su ovi crveni, mali crveni pravokutnici?

17 O: Kod mene su narančasti. To su ono što mi nazivamo "cilj...kutije
18 ciljevi", kvadratići ciljeva ili kućice ciljeva.

19 P: U redu. Da li ste imali priliku da usporedite lokacije promatračkih
20 mjesta UN-a za Srebrenicu i te ciljeve na ovoj karti?

21 O: Da, jesam.

22 P: Jeste li uspjeli pronaći da se... da su kao ciljevi odabrana mjesta
23
24
25
26
27
28
29
30

1 koja su bila na ili u blizini promatračkih mjesta na... na ovom planu?

2 O: Da, jesam.

3 P: Molim Vas da ponovo uzmete onu pisaljku. Molim Vas zaokružite ta neka
4 područja o kojima ste nam sad govorili. Ne znam da li je Vama lakše da pravite
5 kružić na ovoj karti ili da idemo na kartu UN-a?

6 O: Mislim da mogu ovako. Ova lokacija je veoma blizu mjesta koje je bilo
7 poznato kao promatračko mjesto UN-a koje je bilo poznato kao *Mike* ili "M".

8 P: Šta znači "veoma blizu"?

9 O: Pa na karti unutar stotinjak metara, možda, do 200 metara u nekim
10 slučajevima.

11 P: Samo da razjasnimo. Da li hoćete reći da je... da govorite o točnosti
12 gađanja od 200 metara ili je u okviru otprilike 200 metara od samog cilja?

13 O: Ne, gospodine, u nekim slučajevima je taj komad karte koji je označen
14 narančastim, dakle, baš na samom mjestu o kojem govorim, ali u nekim drugim
15 slučajevima je u, pri udaljenosti od 100 do 200 metara od same lokacije.

16 P: Dakle, ova "M", ovo promatračko mjesto, koliko je udaljeno od ovog
17 mjesta koje je označeno kao cilj?

18 O: Pa, čini mi se da nije više od stotinjak metara jugoistočno. Sto
19 metara jugoistočno od ovog mjesta koje je označeno kao cilj se nalazilo
20 promatračko mjesto.

21 P: Prijedimo sada na sljedeći.

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 O: Ovo je kontrolni punkt UN-a i promatračko mjesto *Alpha*. Kontrolni
2 punkt UN-a je na brdu iznad mjesta, a ova... ovaj cilj je otprilike na, na
3 mjestu gdje se nalazi mjesto Slatina, selo Slatina; ono je u centru. Dakle, ovo
4 je otprilike 150 do 200 metara uzbrdo.

5 P: U redu. Još neko mjesto?

6 O: Ovo konkretno mjesto. Nisam siguran ka...šta da zaključim o ovome.
7 Iako se na kartama bosanskih Srba to označava kao kontrolni punkt UN-a, a
8 označeno mjes...mjesto cilja je nekoliko stotina metara od toga, možda je 200,
9 na nizozemskom spisku kontrolnih /?punktova/ nema odgovarajućeg kontrolnog
10 punkta.

11 P: Stavite pored toga upitnik da znamo o čemu se radi onda. Ima li još
12 nešto?

13 O: Prema jugu, ovo odgovara gotovo potpuno kontrolnom punktu tj.
14 promatračkom mjestu "C" ili *Charlie*, a posljednje je, mislim da je, evo, ovo
15 ovdje. Ono odgovara oznaci na artiljerijskoj karti. Tu je jedna zelena zastavica
16 na kojoj piše "UN". Mislim da je to oznaka komande.

17

18

19

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 P: U junu... julu 1995., koliko Vi znate, da li je tamo bilo objekata
2 UN-a, na toj lokaciji?

3 O: Ne, mislim da objekt UN-a nije fizički bio tako daleko prema istoku.
4 Mislim da je bio bliže cesti, u blizini tvornice akumulatora u Potočarima.

5 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] U redu. Morat ćemo se zaustaviti sada.

6 G. McCLOSKEY: [simultani prevod] Samo da se ovo potpiše prije nego što
7 se razidemo.

8 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Da, da, svakako.

9 Dok to potpisujete i dok se to snima, vidim, uz sve ove trokute koje ste
10 govorili, neki broj "122", "342" i tako dalje. Pokušavao sam iz ostatka
11 dokumenta utvrditi da li negdje mogu naći tablicu ili legendu koja bi se
12 poklapala ili objašnjavala te brojke, ali ne vidim ništa takvo. Da li biste nam
13 mogli reći sutra o čemu se radi. Mislim da bi nam to bilo od koristi. Dakle,
14 prekidamo s radom do sutra u 09.00. Zahvaljujem se svima. Želim vam ugodno
15 poslijepodne.

16 SUDSKI SLUŽBENIK: [simultani prevod] Ustanite, molim.

17 ... Sjednica završena u 13.48h.

18 Nastavak zakazan za srijedu,

19 20.05.2009., u 09.00h.

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30